

چگونه یک پایان نامه بنویسیم؟

راهنمای عملی نگارش پایان نامه برای دانشجویان

فهرست مطالب:

۶	پیشگفتار
۸	فصل اول: فهرستی از مطالب یک پایان نامه
۱۱	فصل دوم اطلاعات کلی
۱۲	مشخصات صفحات اولیه پایان نامه
۱۲	جلد پایان نامه
۱۲	روی جلد
۱۲	صفحه بسم الله
۱۲	صفحه عنوان (مندرجات روی جلد)
۱۳	تاییدیه هیات داوران
۱۳	اظهارنامه دانشجو
۱۳	حق چاپ و تکثیر و مالکیت نتایج (Copyright and Ownership)
۱۳	تقدیم نامه (dedication)
۱۳	صفحه سپاسگذاری
۱۴	چکیده
۱۴	فهرستها
۱۷	فصل سوم: متن اصلی پایان نامه

چگونه یک پایان نامه بنویسیم

۱۸	بخش اول: فصل کلیات (Introduction)
۱۸	مقدمه
۱۹	۱- تشریح و بیان مسأله تحقیق
۱۹	۲- اهمیت و ضرورت انجام پژوهش
۲۰	۳- گزاره های پژوهش
۲۰	۳-۱- سؤال ها/فرضیه های پژوهش
۲۰	۳-۲- اهداف اساسی از انجام پژوهش
۲۰	۴- متغیرهای پژوهش
۲۰	۴-۱- تعریف متغیرها (نام گذاری، دسته بندی)
۲۱	۴-۲- تعریف عملیاتی متغیرها
۲۱	۵- پیش فرض های پژوهش
۲۱	۶- نوآوری پژوهش
۲۱	۷- روش انجام پژوهش
۲۲	۸- روشهای گردآوری و تجزیه و تحلیل اطلاعات
۲۳	۹- بهره برداران تحقیق
۲۳	۱۰- سازمان هایی که در انجام پژوهش همکاری می کنند
۲۳	بخش دوم: ادبیات و چارچوب نظری و پیشینه تحقیق
۲۳	۱- ادبیات و چارچوب تحقیق (Literature Review)
۲۵	۲- پیشینه های تحقیق
۲۶	الف: سابقه پژوهش ها و مطالعات انجام گرفته داخلی
۲۶	ب: سابقه پژوهش ها و مطالعات انجام گرفته خارجی
۲۷	بخش سوم: روش شناسی تحقیق
۲۷	مقدمه
۲۸	۱- روش تحقیق
۲۸	۱-۱- انواع روش های تحقیق
۲۸	الف: طبقه بندی تحقیقات بر مبنای هدف (By Purpose)
۲۸	۱- تحقیقات بنیادی (پایه ای) (Basic Research)
۲۹	۲- تحقیقات کاربردی (Applied Research)
۳۰	۳- تحقیق و توسعه (Research & Development = R&D)
۳۰	۴- تحقیقات عملی (Action Research)
۳۱	ب: طبقه بندی تحقیقات بر مبنای ماهیت و روش (By Method)

چگونه یک پایان نامه بنویسیم

۳۱	۱- روش تحقیق تجربی:
۳۲	- روشها و طرح های اجرای تحقیق تجربی
۳۲	۱- آزمایش با استفاده از یک گروه آزمودنی
۳۲	۲- آزمایش با استفاده از دو گروه (مشاهده و آزمایش)
۳۲	۳- آزمایش با استفاده از چند گروه
۳۳	۴- آزمایش با استفاده از روش تکرار آزمون
۳۳	۲) روش تحقیق تاریخی (Historical Research)
۳۴	- انواع روش تحقیق تاریخی
۳۴	۳- روش تحقیق توصیفی (Descriptive Research)
۳۵	- انواع تحقیقات توصیفی
۳۶	۲- جامعه آماری ، حجم نمونه
۳۷	- شیوه نمونه گیری
۷۷	۳- روش جمع آوری داده ها
۳۷	۴- ابزارهای جمع آوری داده ها
۳۹	۵- تعیین روایی و پایایی ابزار اندازه گیری
۳۹	۶- شیوه تجزیه و تحلیل داده ها
۴۰	۷- مراحل انجام تحقیق
۴۰	بخش چهارم: تجزیه و تحلیل داده های آماری
۴۲	بخش پنجم: نتایج (Results)، و پیشنهادات (suggestions)

فصل چهارم: فهرست منابع و ضمائم و چکیده انگلیسی تحقیق

۴۴	۱- فهرست منابع و مأخذ (References)
۴۵	۱-۱- اطلاعات کتابشناختی ضروری
۴۵	الف: شرح مولف کتاب (شامل مولف، ویراستار، گرد آورنده، و پدید آورنده سازمانی)
۴۵	ب: سال نشر
۴۶	ج: عنوان و عنوان فرعی
۴۷	د: صفحه شمار
۴۸	ه: محل نشر

چگونه یک پایان نامه بنویسیم

۴۹	و: ناشر
۶۰	۱-۲- ضمائ (در صورت نیاز)
۶۱	۲- چکیده انگلیسی
۶۱	۳- پشت جلد
۶۱	۴- عطف جلد
۶۲	فصل پنجم: آیین نامه نگارشی و اصول صفحه آرایی پایان نامه
۶۳	۱- آیین نامه نگارشی
۶۴	۲- نوع قلم و نحوه صفحه آرایی
۶۶	۳- تهیه جدول، نمودارها و تصاویر
۶۷	۴- شماره گذاری پیوستها
۶۷	۵- شماره گذاری روابط و فرمولها
۶۸	پیوست ها
۷۰	نمونه فارسی صفحه عنوان
۷۲	نمونه انگلیسی صفحه عنوان
۷۲	نمونه ای از صفحه تقدیم
۷۳	تائیدیه هیات داوران
۷۴	اظهار نامه دانشجو
۷۵	فرم حق طبع و نشر و مالکیت نتایج
۷۶	نمونه ای از صفحه سپاسگذاری
۷۷	عطف پایان نامه

پیشگفتار:

دانشجوی عزیز:

اگر در حال مطالعه این متن هستید، پس قطعاً به مرحله پایانی دوره تحصیلی تان در مقطع ارشد یا دکتری رسیده اید، یا دست کم می دانید که به زودی این دوره را که عبارت است از تعیین موضوع و انجام تحقیقات اولیه و سپس نگارش و دفاع از پایان نامه یا رساله فارغ التحصیلی، تجربه خواهید کرد.

ما در موسسه پدیده، بر این باوریم که دانشجویان کشورمان، از یک معضل بزرگ رنج می برند، و آن معضل هم چیزی نیست جز عدم ارائه سیستماتیک و نظام مند اصول تحقیق آکادمیک از سوی دانشگاه ها. دانشجویان ما فارغ التحصیل می شوند بدون اینکه واقعا و به صورت عملی یک دوره آموزشی نگارش تحقیق را پشت سر گذاشته باشند و این در حالی است که اساساً وظیفه و رسالت دانشگاه این است که دانشجویانی را تربیت کند و به جامعه علمی کشور وارد نماید که به صورت تخصصی با رشته و موضوع علمی خود آشنایی داشته و به خوبی قادر باشند در آن حوزه قلم فرسایی کرده و به شکلی علمی و آکادمیک تحقیق و پژوهش نمایند. اما آیا میزان توجه دانشگاه به این مساله مهم، با آن چیزی که به صورت واقعی در دانشگاه های کشورمان شاهدیم همخوانی دارد؟

وجود ضعف ها و نارسایی ها در این زمینه بر همه دلسوزان و علاقه مندان به علم و دانش کشورمان آشکار است. به همین دلیل هم در طول سال های اخیر شاهد توجه جدی تر مسئولان و دست اندرکاران نسبت به امر پژوهش و تحقیق بوده ایم. مجموعه پدیده نیز با این هدف که بتواند قدمی کوچک در این حوزه برداشته و دانشجویان را هر چه بیشتر با مساله نگارش علمی و آکادمیک آشنا

نماید، در طول سال های گذشته دست به فعالیت هایی زده که بخشی از آنها در سایت رسمی موسسه، نمود یافته است.

اما در عین حال ما به این نتیجه رسیدیم که بهتر است برای رفاه هر چه بیشتر دانشجویان و علاقه مندان به کارهای پژوهشی، یکی از تالیفات موسسه را در زمینه آموزش نگارش پایان نامه، به صورت رایگان در اختیار کاربرانمان قرار دهیم تا از این طریق شاید کمک کوچکی به جوانان کشورمان کرده باشیم و در راه سخت و پرپیچ و خم نگارش رساله فارغ التحصیلی، یار و همراه آنان بوده باشیم.

به هر حال این کتاب، ماحصل مجموعه تحقیقات و فعالیت های موسسه در زمینه اصول نگارش تحقیق و پایان نامه است. به شما دوستان توصیه می کنیم، مطالب این راهنما را به دقت مطالعه فرمایید. این راهنما به شیوه ساده ای نگاشته شده و می تواند شما را تا رسیدن به یک پایان نامه کامل همراهی کند. همه بخش های اصلی یک پایان نامه، اعم از ظواهر و اصول فرمال و نگارشی آن و محتوا و شیوه بیان مطالب، در این راهنما به تفکیک و به شکلی ساده و همراه با مثال ذکر شده است. بخش هایی همچون شناسایی موضوع، طرح مسئله علمی، بیان فرضیه، هدف، روش تحقیق، مراحل تحقیق، بحث و نتیجه گیری از جمله قسمت های اصلی هر پایان نامه است که در کتاب حاضر مفصلاً به آنها پرداخته ایم. امیدواریم این هدیه کوچک، بتواند در فرایند تحقیق و پژوهش، همچون دستگیری کوچک، با شما باشد و بماند.

تیم تحقیقاتی پدیده

فصل اول

فهرستی از مطالب یک پایان نامه

چگونه یک پایان نامه بنویسیم

همان طور که بسیاری از شما عزیزان اطلاع دارید، هر پایان نامه دارای بخش های متنوعی است که ضروری است به هنگام نگارش و آماده سازی، به دقت مورد توجه قرار گیرد. در این بخش فهرست وار به مجموعه این بخش ها نگاهی می اندازیم:

- ۱- روی جلد
- ۲- صفحه سفید (خالی)
- ۳- صفحه بسم الله
- ۴- صفحه عنوان (مندرجات روی جلد)
- ۵- تائیدیه اعضای هیات داوران حاضر در جلسه دفاع
- ۶- اظهارنامه دانشجو
- ۷- حق چاپ و تکثیر و مالکیت نتایج (Copyright and Ownership)
- ۸- صفحه تقدیم نامچه (dedication)
- ۹- صفحه تقدیر و تشکر (Acknowledgements)
- ۱۰- چکیده تحقیق (Abstract)
- ۱۱- فهرست مطالب (Table of Contents)
- ۱۲- فهرست علائم و نشانه ها (Abbreviations) (در صورت نیاز)
- ۱۳- فهرست جداول (List of Tables) (در صورت نیاز)
- ۱۴- فهرست نمودارها، عکسها و نقشه ها (List of Figures Pictures and Maps) (در صورت نیاز)
- ۱۵- متن اصلی پایان نامه که شامل قسمتهای زیر می باشد که هر یک از آنها نیز در قالب یک فصل آورده می شوند:

چگونه یک پایان نامه بنویسیم

۱-۱۵- کلیات و مقدمه (Introduction)

۲-۱۵- مروری بر مطالعات انجام شده (Literature Review)

۳-۱۵- فصل های مربوط به کار اصلی تحقیق (تعداد فصول بر حسب موضوع تحقیق و با

راهنمایی و اظهار نظر استاد راهنما مشخص می شود)

۴-۱۵- نتایج (Results)، بحث (Discussion) و پیشنهادات (suggestions)

۱۶- فهرست منابع و مأخذ (References)

۱۷- پیوست ها (در صورت نیاز)

۱۸- چکیده به انگلیسی

۱۹- صفحه عنوان انگلیسی (الزامی است- طبق فرم پیوست)

۲۰- پشت جلد. (الزامی است- طبق فرم پیوست)

۲۱- عطف جلد (الزامی است).

فصل دوم

اطلاعات کلی

- مشخصات صفحات اولیه پایان نامه:

- جلد پایان نامه

- جنس جلد از مقوا با ضخامت ۲ تا ۳ میلیمتر با روکش چرم مصنوعی (گالینگور) می باشد.

- رنگ جلد به دلخواه از این چهار رنگ (سرمه ای، یشمی، زرشکی، آبی پر رنگ) می باشد.

- قطع جلد نیم سانتی متر بزرگتر از قطع کاغذ A۴ است.

- نوشته های روی جلد بصورت زرکوب چاپ میگردد.

- روی جلد

صفحه روی جلد، شامل آرم دانشگاه، نام دانشکده، عنوان پایان نامه، نام و نام خانوادگی اساتید راهنما،

مشاور و نویسنده و تاریخ تهیه پایان نامه می باشد. (طبق نمونه در پیوست همین متن)

- صفحه بسم الله:

به شکل ساده و مشخصی صفحه آرائی گردد و از بکار بردن کادر و تزئینات مختلف خودداری شود.

- صفحه عنوان (مندرجات روی جلد):

شامل آرم دانشگاه، نام دانشکده، نام و نام خانوادگی اساتید راهنما، مشاور و نویسنده و تاریخ تهیه پایان

نامه می باشد. چون عناوین پایان نامه ها در بانکهای اطلاعاتی ماشینی و دستی حفظ می شود لازم

چگونه یک پایان نامه بنویسیم

است ضمن رسا بودن، مختصر باشد. یک پایان نامه / رساله بیش از یک عنوان نمی تواند داشته باشد و عنوان تصویب شده با عنوان درج شده در پایان نامه باید عیناً یکی باشد.

- تاییدیه هیات داوران:

تصویب نامه با امضای استادان راهنما و مشاور و داور و مدیر گروه که بیانگر کلیات پایان نامه است (طبق نمونه در پیوست همین متن)

- اظهارنامه دانشجو:

در این برگ دانشجو اقرار می کند که پایان نامه حاصل تلاش وی بوده و صحت مندرجات آن را اقرار می کند (طبق نمونه در پیوست در همین متن)

- حق چاپ و تکثیر و مالکیت نتایج (Copyright and Ownership):

در این برگ دانشجو اعلام می کند که کلیه حقوق پایان نامه متعلق به دانشکده بوده و هر گونه کپی و استفاده از آن تنها با اجازه نویسنده مجاز است (طبق نمونه در پیوست همین متن).

- تقدیم نامه (dedication):

این صفحه اختیاری است و اختصاص به ذکر نام فرد یا افرادی دارد که پایان نامه به ایشان تقدیم می شود. اگر چه متن این صفحه به سلیقه شخصی بستگی دارد، اما با توجه به شئون ملی و فرهنگ اسلامی کشور بایستی متن آن مورد تأیید تحصیلات تکمیلی دانشگاه نیز باشد.

- صفحه سپاسگذاری:

چگونه یک پایان نامه بنویسیم

این صفحه اختیاری است. در این صفحه از افرادی که در انجام پایان نامه به نحو مؤثری همکاری نموده اند سپاسگزاری می شود. عنوان این صفحه به فاصله ۳ سطر از لبه کادر به صورت وسط چین نوشته شده و متن اصلی به فاصله دو سطر در زیر آن نوشته می شود. (طبق نمونه در پیوست همین متن)

- چکیده:

چکیده بخشی از پایان نامه است که خواننده را به مطالعه آن علاقمند می کند و یا از آن می گریزند. چکیده باید در عین کوتاه بودن پاسخگوی سه پرسش ذیل باشد:

➤ سوال یا مسئله تحقیق چیست؟

➤ روش پاسخگویی به سوال یا حل مسئله کدام است؟

➤ نتایج مهم بدست آمده کدامند؟

چکیده باید ترجیحاً در یک صفحه باشد (تقریباً تمامی چکیده پایان نامه ها در یک صفحه قابل نگارش است). در نگارش چکیده نکات زیر باید رعایت شود:

➤ متن چکیده باید مزین به کلمه ها و عبارات سلیس، آشنا، با معنی و روشن باشد. به گونه ای

که حداکثر با ۳۰۰ کلمه بتواند خواننده را به خواندن پایان نامه راغب نماید.

➤ چکیده، جدا از پایان نامه باید به تنهایی گویا و مستقل باشد. در چکیده باید از ذکر منابع،

اشاره به جداول و نمودارها اجتناب شود.

➤ تمیز بودن مطلب، نداشتن غلطهای املایی یا دستور زبانی و رعایت دقت و تسلسل روند

نگارش چکیده از نکات مهم دیگری است که باید در نظر گرفته شود.

➤ در چکیده پایان نامه باید از درج مشخصات مربوط به پایان نامه خودداری شود.

- کلمات کلیدی در انتهای چکیده فارسی و انگلیسی آورده شود.
- محتوای چکیده‌ها بر اساس موضوع و گرایش تحقیق طبقه‌بندی می‌شود و به همین جهت وجود کلمات شاخص و کلیدی، مراکز اطلاعاتی را در طبقه‌بندی دقیق و سریع اطلاعات یاری می‌دهد.
- کلمات کلیدی، راهنمای نکات مهم موجود در پایان‌نامه هستند. بنابراین باید در حد امکان کلمه‌ها یا عباراتی انتخاب شد که ماهیت، محتوا و گرایش کار را به وضوح روشن نماید.
- چکیده باید منعکس کننده اصل موضوع باشد.
- در چکیده باید اهداف تحقیق مورد توجه قرار گیرد.
- تأکید روی اطلاعات تازه (یافته‌ها) و اصطلاحات جدید یا نظریه‌ها، فرضیه‌ها، نتایج و پیشنهادها متمرکز شود.
- اگر در پایان‌نامه روش نوینی برای اولین بار ارائه می‌شود و تا به حال معمول نبوده است، با جزئیات بیشتری ذکر شود. شایان ذکر است چکیده فارسی و انگلیسی باید حتماً به تأیید استاد راهنما رسیده باشد.

- فهرست‌ها:

بعد از چکیده پایان نامه، به ترتیب فهرست مطالب، فهرست علائم و نشانه‌ها، فهرست جداول، فهرست اشکال و سایر فهرست‌ها قرار می‌گیرند. در فهرست مطالب صفحات اولیه پایان نامه (تقدیر و تشکر، تقدیم نامچه، چکیده و...) ذکر نمی‌شود. فهرست مطالب شامل فهرست‌های جداول، اشکال، علائم اختصاری، عناوین فصول و بخش‌ها و زیربخش‌های هر فصل پایان نامه با ذکر شروع شماره صفحه و عنوان مربوطه می‌باشد. عناوین ذکر شده در فهرست مطالب باید عیناً با عناوین خود متن مطابقت کند

(برای مثال شماره گذاری، نقطه گذاری، با حروف بزرگ نوشتن)، به عبارت دیگر فهرست عناوین باید کاملاً همانند عناوین در داخل متن اصلی باشد.

➤ در فهرستها بین دو عنوان پشت سر هم باید فاصله بیشتری باشد که دو عنوان را از یکدیگر متمایز کند ولی برای یک عنوان که بیش از یک خط است باید فاصله معمولی بکار برده شود و شماره صفحه در خط دوم ذکر شود.

➤ فهرستهای مطالب ، علائم و نشانه ها ، جداول، اشکال و سایر فهرستها با حروف فارسی شماره گذاری شود.

➤ به ترتیب مراجع، پیوستها (در صورت نیاز) و چکیده انگلیسی که بدنبال متن اصلی پایان نامه قرار می گیرند بصورت تیتري مجزا از فصول دیگر پایان نامه در فهرست مطالب تایپ می شوند.

فصل سوم

متن اصلی پایان نامه

بخش اول: فصل کلیات (Introduction):

- مقدمه:

متن اصلی پایان نامه شامل قسمتهای مختلفی می باشد، اما در قریب به اتفاق این پژوهش ها، فصل نخست، فصل «کلیات تحقیق» نامیده می شود که خودش شامل قسمت های متنوعی است. بنابراین فصل کلیات تحقیق، که به نوعی می توان گفت گسترش یافته پروپوزال است، اولین فصل از ساختار اصلی پایان نامه/ رساله می باشد. هدف از نوشتن این فصل مقدماتی این است که زمینه اطلاعاتی لازم برای خواننده فراهم آید. در طول مقدمه باید سعی شود موضوع تحقیق با زبانی روشن، ساده و بطور عمیق و جهت یافته به خواننده معرفی شود. این فصل باید خواننده را مجذوب و اهمیت موضوع تحقیق را آشکار سازد. در مقدمه باید با ارائه سوابق، شواهد تحقیقی و اطلاعات موجود (با ذکر منبع) به روش منظم، منطقی و هدف دار، خواننده را جهت داد و به سوی راه حل مورد نظر هدایت کرد.

فصل کلیات تحقیق مناسب ترین جا برای ارائه اختصارات و بعضی توضیحات کلی است توضیحاتی که شاید نتوان در مباحث دیگر در مورد آنها توضیح داد. در ادامه چارچوب کلی فصل کلیات برای انواع مختلف تحقیق آورده می شود.

همان طور که اشاره شد این فصل از بخش های متنوعی تشکیل شده است که در ادامه به آنها اشاره می کنیم.

۴- تشریح و بیان مسأله تحقیق:

مهم ترین اهداف این بخش عبارت است از:

- ✎ عرضه شواهدی که وجود مسأله را اعلام می کند.
- ✎ ویژگی های مسأله،
- ✎ گستردگی،
- ✎ علل احتمالی بروز مسأله،
- ✎ پیامدهای بی توجهی به حل مسأله،
- ✎ پیامدهای حل مسأله،
- ✎ محدود کردن مسأله در یک حوزه تخصصی،
- ✎ اطلاعات کلی درباره پژوهش های انجام شده در خصوص مسأله پژوهش،
- ✎ تناقضات نظری ،
- ✎ چارچوبی برای ارایه نتایج پژوهش)

۵- اهمیت و ضرورت انجام پژوهش:

هر موضوع تحقیقاتی دارای اهمیت خاص خود است. در این بخش به اهمیت و ضرورتی که دلیل پرداختن به این موضوع شده می پردازیم. به عنوان مثال در این بخش باید به این پرسش ها پاسخ گفت:

- ✎ تدوین این پایان نامه در سطح کلان چه تاثیری بر اقتصاد دارد.
- ✎ تدوین این پایان نامه چه تاثیری بر صنعت دارد.
- ✎ تدوین این پایان نامه در سیاست های کلان ملی چه جایگاهی دارد

چگونه یک پایان نامه بنویسیم

توسعه طرح های مشابه در سایر کشورها چه تاثیری بر روند توسعه در آن کشورها داشته است.

ضعف های موجود یا مشکلات موجود ناشی از عدم انجام طرح در کشور و یا سایر کشورها

۶- گزاره های پژوهش:

۳-۱- سئوال ها/فرضیه های پژوهش:

معمولا سوالات و فرضیات تحقیق به صورت یک جمله خبری و حتی المقدور جهت دار نوشته می شود و حاوی مساله یا پرسش اصلی و فرعی تحقیق و همچنین یک پاسخ احتمالی و اولیه نسبت به آن پرسش (فرضیه) است، البته این پاسخ احتمالی باید حتما زیربنای علمی داشته باشد.

در مطالعات توصیفی به جای فرضیات سوالات پژوهش ذکر می شود. (پارادایم کمی یا کیفی)، اگر چنانچه از پارادایم تلفیقی استفاده نماییم این گزینه های مطرح هم در فاز کمی و هم در فاز کیفی مطرح می شود. پرسش ها یا فرضیات مطرح در پژوهش است که پس از انجام پژوهش، رد یا اثبات یا به آنها پاسخ داده می شود (حدود یک پاراگراف).

۳-۳- اهداف اساسی از انجام پژوهش:

هدف تحقیق در واقع نتیجه قابل ارائه علمی و نوآورانه ای است که پژوهش برای دستیابی به آن انجام می شود (حدود یک پاراگراف).

۴- متغیرهای پژوهش:

۴-۲- تعریف متغیرها (نام گذاری، دسته بندی):

در تعریف نظری متغیرها باید از یک مرجع معتبر استفاده نموده و به طور دقیق و واضح و با کلمات ساده آن را تعریف کرد. در تعریف علمی، متغیر به صورت واقعیاتی قابل اندازه گیری با کلمات ساده و واضح بیان می شود.

۲-۴- تعریف عملیاتی متغیرها

۱-۲-۴- مقیاس اندازه گیری متغیرها: داده های مربوط به متغیرها دارای چه مقیاسی می باشند اسمی، رتبه ای، فاصله ای و نسبی

۲-۲-۴- مدل بیانگر روابط متغیرها: به این معنا که برای سنجش می بایست از چه مدل یا مدل هایی بهره گرفت

۵- پیش فرض های پژوهش:

پیش فرض ها یا تئوری پژوهش جملاتی هستند که درستی و اعتبارشان پذیرفته شده است و احتیاج به استدلال ندارند و مسأله پژوهش بر اساس آن بنا نهاده شده است. بنا بر اصول پیش فرض ها، همه پدیده ها دلایل پیشین دارند، حوادث طبیعی بر حسب تصادف نیستند و احتمالاً بنا بر دلایلی هستند.

۶- نوآوری پژوهش:

این بخش بیانگر وجه تمایز پژوهش با پژوهش های قبلی به لحاظ موضوعی یا تکنیکی و گسترش مرزهای دانش می باشد.

۷- روش انجام پژوهش:

شامل نوع پژوهش، جامعه پژوهش، محیط پژوهش، نمونه پژوهش، روش نمونه گیری، حجم نمونه و روش محاسبه آن، مشخصات واحد پژوهش و معیارهای ورود و خروج مطالعه، توضیح

چگونه یک پایان نامه بنویسیم

ابزار گردآوری اطلاعات و روایی و پایایی ابزار، روش گردآوری اطلاعات، روش تجزیه و تحلیل داده ها، محدودیتهای پژوهش و ملاحظات اخلاقی است.

۱-۷- تعریف روش پژوهش:

۲-۷- قلمرو پژوهش (زمان، مکان، موضوع):

۳-۷- تعریف جامعه آماری: تعریف صفت مشخصه ای که اعضای جامعه را از سایرین متمایز می کند.

۴-۷- روش تعیین حجم نمونه: رابطه ای که از طریق آن حجم نمونه تدوین می گردد و استدلالات علمی مرتبط ارائه می شود.

۵-۷- روش نمونه گیری (تعیین ساده، منظم، خوشه ای، چند مرحله ای و..... بودن روش نمونه گیری و استدلالات علمی مرتبط)

۸- روشهای گردآوری اطلاعات:

۱-۸- منابع داده ها: سایتهای مهم اینترنت، سازمانهای اصلی، افراد کلیدی)

۲-۸- ابزار گردآوری داده: مصاحبه، پرسشنامه، نشست های تخصصی، طوفان مغزی)

۳-۸- روش سنجش روایی ابزار:

۴-۸- روش سنجش پایایی ابزار:

۹- روش های تجزیه و تحلیل داده ها:

تشریح تکنیک های آماری و تصمیم گیری استفاده شده به همراه استدلالات مرتبط

۱۰- در صورت کاربردی بودن طرح چه سازمان هایی می توانند از نتایج بدست آمده استفاده کنند.

ردیف	نام سازمان	نوع استفاده
۱		
۲		
۳		
۴		

۱۱- سازمان هایی که در انجام پژوهش همکاری می کنند.

ردیف	نام سازمان	نوع همکاری
۱		
۲		
۳		

بخش دوم: ادبیات و چارچوب نظری و پیشینه تحقیق:

۳- ادبیات و چارچوب تحقیق (Literature Review):

چگونه یک پایان نامه بنویسیم

آنچه در این بخش اهمیت دارد ارائه یک چارچوب نظری یا مفهومی از موضوع مورد پژوهش است. به عبارت دیگر در این بخش ما به دنبال آن هستیم که به خواننده خود نشان دهیم مهم ترین متغیرهای ما، تعاریف این متغیرها، زمینه علمی و تخصصی که بحث در آن مطرح می شود، الگو یا چارچوب نظری ای که موضوع تحقیق ما بر اساس آن شکل گرفته و بر پایه آن مورد سنجش قرار می گیرد و موارد دیگری از این دست، چیست. بنابراین مطالعات تحقیقی چارچوبی از دانش زمینه ای دارند که پایه های مطالعه را تشکیل می دهد. مطالعات پژوهشی چارچوبی از دانش زمینه ای دارند که پایه های مطالعه را تشکیل می دهد. همه مطالعات روی مدل پنداشتی یا تئوری پایه گذاری نمی شود، اما هر مطالعه ای یک چارچوب دارد اگر مطالعه بر اساس مدل پنداشتی ویژه ای طراحی شده باشد به آن چارچوب پنداشتی می گویند و اگر بر اساس تئوری خاصی برنامه ریزی شده باشد به آن چارچوب نظری می گویند. این تقسیم بندی مربوط به پژوهش از نوع صرفاً کمی یا کیفی (پارادایم کمی یا کیفی)، اگر چنانچه از پارادایم تلفیقی استفاده نماییم این گزینه های مطرح هم در فاز کمی و هم در فاز کیفی مطرح می شود.

همه مطالعات روی مدل پنداشتی یا تئوری پایه گذاری نمی شود، اما هر مطالعه ای یک چارچوب دارد، اگر مطالعه بر اساس مدل پنداشتی ویژه ای طراحی شده باشد به آن چهارچوب پنداشتی می گویند و اگر بر اساس تئوری خاصی برنامه ریزی شده باشد به آن چارچوب نظری می گویند.

اما منظور از مبانی نظری ارائه تعاریف و مفاهیم بکار رفته در پژوهش به صورت روشن است و باید بر اساس مطالعات معتبر قبلی صورت گیرد. در بخش دوم ادبیات پژوهش به ارائه مطالعات مشابه که قبلاً توسط پژوهشگران دیگر صورت گرفته پرداخته می شود. مثلاً اگر درباره سازمانی خاص تحقیق می کنید باید یک بخش از فصل دوم را در حد سه تا چهار صفحه به معرفی سازمان مربوط اختصاص دهید.

اما همان طور که اشاره شد در ادبیات نظری تحقیق، لازم است ابتدا متغیرهای مرتبط با پژوهش را به خوبی شناسایی نموده و رابطه میان آنها را به صورت مستدل بیان کنیم. بهتر است برای فهم بهتر مطالب روابط بین مولفه های مختلف را به صورت شکل یا نمودار ترسیم کنیم.

به طور کلی بخش ادبیات نظری را می توان در سه بخش خلاصه نمود:

مقدمه: عبارت است از مقدمه ای کوتاه در خصوص متغیرهای پژوهش و در پایان نیز اشاره به مطالبی که در این فصل به آنها اشاره خواهد شد.

ادبیات نظری متغیر مستقل: در این بخش به توضیحات کامل در خصوص متغیر مستقل می پردازیم؛ تعاریف، تاریخچه، انواع دسته بندی ها، رویکردها، موانع، مشکلات، امتیازات و ... مربوط به متغیر مستقل در این بخش بیان می شود.

ادبیات نظری متغیر وابسته: در این بخش به توضیحات کامل در خصوص متغیر وابسته می پردازیم؛ تعاریف، تاریخچه، انواع دسته بندی ها، رویکردها، موانع، مشکلات، امتیازات و ... مربوط به متغیر وابسته در این بخش بیان می شود.

۴- پیشینه های تحقیق:

چکیده ای از پیشینه های تحقیقات گذشته که مرتبط با موضوع پژوهش بوده و در داخل و یا خارج از کشور توسط سایر پژوهشگران انجام شده است را در این قسمت بیان می کنیم. البته چنانچه پژوهش هایی صددرصد مرتبط با موضوع خود نیافتیم می توانیم پژوهش هایی که نزدیک به موضوع ما بوده و با هر کدام از متغیرهای تحقیق مان قرابت بیشتری دارد، را به صورت جداگانه بیان نماییم.

چگونه یک پایان نامه بنویسیم

بنابراین می توان به طور کلی گفت که «پیشینه تحقیق» یا «مروری بر مطالعات» به معنای جستجوی منابع اطلاعاتی مختلف به منظور دستیابی به جنبه های مختلف موضوع پژوهش است که برای محقق فرصتی فراهم می سازد تا درک کند در این زمینه چه کارهایی انجام شده و چه اطلاعاتی در این زمینه وجود دارد و او باید از کجا شروع کند و یا چه کاری و چگونه کار را انجام دهد. در حقیقت مروری بر مطالعات خلاصه ای از نکات اصلی، نتیجه گیری عمومی و خلاء موجود در مطالعات و کاربرد در پژوهش می باشد. در هنگام سازماندهی مرور مطالب، اول بحث را به مطالعاتی که حداکثر ارتباط را با مطالعه حاضر دارند اختصاص دهید.

سابقه پژوهش ها و مطالعات انجام گرفته داخلی

✎ در وزارت خانه ها و ارگان های ذی نفع مثل وزارت صنایع، وزارت بازرگانی، وزارت کار، وزارت

ارتباطات، وزارت تعاون

✎ در پژوهشکده های خصوصی و دولتی

✎ در دانشگاهها اعم از دانشکده ها، پژوهشکده ها و مراکز رشد وابسته دانشگاهی

خلاصه طرح ها و پژوهشهای مرتبط مهم در هر کدام از نهادهای بالا وارد شود.

سابقه پژوهش ها و مطالعات انجام گرفته خارجی

✎ سازمانهای جهانی

✎ دانشگاهها خارجی

خلاصه طرح ها و پژوهشهای مرتبط مهم در هر کدام از نهادهای بالا وارد شود.

مثال :

از سال ۱۹۸۰ و از زمانی که اصطلاح ..... توسط ..... مطرح شد. به عنوان موضوع بسیاری از تحقیقات مورد توجه بوده است که در زیر به برخی از آنها اشاره می کنیم:

- نیازی و بیسی اُ گلو [۲] (۲۰۱۰) « رابطه بین ..... معلمان و ..... » را در ترکیه بر روی ..... معلم مقطع ابتدایی بررسی نمودند. نتایج تحقیقات نشان داد که از دیدگاه معلمان رابطه معناداری بین ..... و ..... در بروز ..... وجود دارد.

در ایران نیز در زمینه ..... پژوهش هایی انجام شده که بعضی از آنها عبارتند از :

- محسن زاده (۱۳۸۳) به بررسی « رابطه ..... و ..... معلمان ابتدایی منطقه ..... تهران در سال تحصیلی ..... » در نمونه ای به تعداد ..... نفر (..... مرد و ..... زن) پرداخت ؛ و نتیجه گرفت که بین همه ابعاد ..... و ..... به استثنای ..... در سطح معناداری رابطه معکوس و معنادار وجود دارد.

- بخش سوم: روش شناسی تحقیق

- مقدمه

پایه هر علمی روش شناخت آن است و اعتبار و ارزش قوانین هر علمی به روش شناختی مبتنی است که در آن علم به کار می رود. ممکن است از «روش تحقیق» معانی متمایزی استنباط شود، در اینجا منظور از روش تحقیق یک فرآیند نظام مند برای یافتن پاسخ یک پرسش یا راه حل یک مساله است.

از جمله عوامل موثر در انتخاب روش تحقیق می توان به موارد زیر اشاره کرد: نوع مساله مورد تحقیق، مرحله تعمق درباره تحقیق و علاقه شخصی محقق و نوع تحقیق

روش های تحقیق را با معیارهای مختلفی دسته بندی می کنند که در ادامه به آنها خواهیم پرداخت.

در این بخش نوع پژوهش براساس هدف و ماهیت معرفی می شود. همچنین نحوه گردآوری داده ها بیان می شود. معمولاً پژوهش های علمی از روش های مطالعه میدانی و کتابخانه ای برای گردآوری داده ها و اطلاعات استفاده می کنند. همین طور جامعه آماری و در صورت لزوم نمونه آماری معرفی می شوند. سپس گزاره های پژوهش (فرضیه ها یا سوالات) ارائه می گردد. همچنین آزمون های آماری مورد استفاده و نرم افزار تجزیه و تحلیل داده ها نیز معرفی می شود.

۲- روش تحقیق:

در بخش اول این فصل ابتدا نوع تحقیق مان را مشخص می نماییم. در ادامه به مهم ترین نوع تقسیم بندی تحقیقات اشاره می کنیم:

۲-۱- انواع روش های تحقیق:

الف: طبقه بندی تحقیقات بر مبنای هدف (By Purpose)

در طبقه بندی تحقیقات بر حسب اهداف، قبل از هر چیز بر میزان کاربرد مستقیم یافته ها و درجه تعمیم پذیری آنها در شرایط دیگر توجه می شود. باید توجه داشت که طبقه بندی تحقیقات بر اساس نوع هدفشان ضرورتاً به معنای وجود مرزهای مشخص بین انواع تحقیقات نیست، بلکه اکثر این تحقیقات در یک امتداد قرار دارند و با هم وابستگی های مفهومی دارند.

۱- تحقیقات بنیادی (پایه ای) (Basic Research):

تحقیقات بنیادی به کشف قوانین و اصول علمی می پردازد و درصدد توسعه مجموعه دانسته های موجود درباره اصول و قوانین علمی است. ممکن است یک پژوهش بنیادی در زمانی که

انجام می شود کاربرد عینی و مشخصی نداشته باشد اما در دراز مدت مبنایی برای توسعه دانایی و انجام سایر پژوهش ها خواهد بود.

هدف این نوع تحقیق ایجاد نظریه از طریق کشف اصول یا قواعد کلی است و توجهی به کاربرد عملی یافته ندارد، نتایج این گونه تحقیق اغلب مجرد و کلی است. (هدف از این نوع تحقیق بیشتر نظریه پردازی است.) از جمله مشخصات تحقیقات پایه ای می توان به موارد زیر اشاره کرد:

- کسب شناخت های کلی
  - ثبت و ضبط جامع
  - وقت گیر بودن (برای کشف مجهول، زمان طولانی نیاز است)
  - هزینه بر بودن (نیاز به منابع مالی زیاد دارد)
  - معمولاً بوسیله مراکز علمی و دانشگاهی انجام می شود.
- تحقیقات بنیادی خود بر دو نوع تجربی و نظری است. در تحقیقات بنیادی تجربی، داده ها و اطلاعات اولیه با استفاده از روش های آزمایش، مشاهده، مصاحبه و ... گردآوری شده و از طریق روش های آماری مورد تجزیه و تحلیل قرار می گیرد. در تحقیقات بنیادی نظری، اطلاعات و مواد اولیه تحلیل به روش کتابخانه ای گردآوری شده و سپس به روش های مختلف استدلال مورد تجزیه و تحلیل عقلانی قرار گرفته و نتیجه گیری می شود.

۲- تحقیقات کاربردی (Applied Research) :

تحقیقات کاربردی تحقیقاتی هستند که نظریه ها، قانونمندی ها، اصول و فنونی که در تحقیقات پایه تدوین می شوند را برای حل مسایل اجرایی و واقعی به کار می گیرد. (غالباً در تحقیقات کاربردی، اصول علمی تدوین شده در تحقیقات پایه، مبنای کاربردی شدن قرار می گیرند).

این تحقیقات بر روی یافتن راه حل مسائل فوری با ماهیت عملی متمرکز می شود و بنابراین

این تحقیقات جنبه عملی داشته (نتایج این تحقیق عینی و مشخص است.) و معمولاً خود محققین در کاربرد نتایج دخیل می باشند. این نوع تحقیق برای بکار بردن شیوه جدید در جهت زندگی بهتر در جامعه به کار برده می شود. از جمله مشخصات تحقیقات کاربردی می توان به موارد زیر اشاره کرد:

- از نظر زمانی زودتر از تحقیقات بنیادی انجام می گیرند.
- درآمد زا هستند و به همین دلیل طرفداران بیشتری دارند.
- عمدتاً توسط سازمانهای دولتی و خصوصی و کارخانه ها انجام می پذیرند.

۳- تحقیق و توسعه (Research & Development = R&D) :

فرایندی است که به منظور تدوین و تشخیص مناسب بودن یک فرایند، روش ها و برنامه ها، شناسایی نیاز یا استعداد، پیدایش اندیشه ها، آفرینش طراحی، تولید، معرفی و انتشار یک محصول و فرایند یا نظام فناوری تازه، انجام می شود. می توان اینگونه گفت که این تحقیقات بیشتر با رویکرد به آینده و پیشرفت علوم صورت می گیرد.

هدف اصلی فعالیت های R&D نظریه پردازی یا آزمون نظریه نیست بلکه توسعه محصولات یا فرایندهای جدید، تدوین یا تهیه برنامه ها، طرح ها و امثال آن است. با وجود پر هزینه بودن اجرای چرخه تحقیق و توسعه این چرخه، رشد و توسعه آتی را فراهم می سازد.

۴- تحقیقات عملی (Action Research) :

در این تحقیق که به صورت عملی می باشد فرد به دنبال پیدا کردن راه حل و بررسی درست درباره موضوع خاص مربوط به خود می باشد که نتیجه آن منجر به شناخت در رابطه با موضوع مورد نظر خود می باشد. هدف اصلی تحقیق عملی، حل یک مساله خاص است و نه کمک به توسعه نظریه های علمی. (این نوع تحقیق بر کاربرد فوری و موقعیت های محلی

چگونه یک پایان نامه بنویسیم

متمرکز است و به ایجاد نظریه یا کاربرد عمومی یافته‌ها توجهی ندارد و در واقع تحقیق عملی پاسخ‌های فوری برای مسائلی فراهم می‌کند که نمی‌توانند مدت زیادی در انتظار راه حل‌های نظری باقی بمانند.

این تحقیقات را می‌توان تحقیقات حل مساله یا حل مشکل نیز نامید. زیرا نتایج آن مستقیماً برای حل مساله به کار گرفته می‌شود. البته بایستی توجه داشت که نقش این نوع تحقیقات در پیشرفت علم محدود است.

دکتر خاکی در کتاب روش تحقیق خود نوع دیگری تحقیق با عنوان تحقیق ارزیابی را معرفی می‌کند. وی بیان می‌دارد: این نوع تحقیقات، فرایندی جهت جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل اطلاعات برای تصمیم‌گیری هستند. (منظور از ارزیابی، انتخاب یک راه کار به منظور اتخاذ تصمیم است)

ب: طبقه بندی تحقیقات بر مبنای ماهیت و روش (By Method)

۸- روش تحقیق تجربی:

تحقیق تجربی یا آزمایشی یکی از دقیق‌ترین و کارآمدترین روشهای تحقیق است که برای آزمون فرضیه‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد. هدف این تحقیق بررسی تأثیر محرک‌ها، روش‌ها و یا شرایط خاص محیطی بر روی یک گروه آزمودنی می‌باشد.

از خصوصیات روش تجربی این است که ضمن دستکاری یا مداخله در متغیرها (Manipulation or Intervention) و کنترل شرایط (control) نتایج بدست آمده را در مورد گروهی که با انتساب (Randomization) تصادفی انتخاب شده‌اند، مورد مشاهده قرار می‌دهد.

در این تحقیق پژوهشگران به منظور کشف روابط علت و معلولی یک یا چند گروه را به عنوان گروه تجربی تحت شرایط خاص (متغیر مستقل) قرار می‌دهد و نتایج را (متغیر وابسته) با

گروه و یا گروه های گواه (گروه شاهد یا کنترل) که تحت چنان شرایطی نبوده اند مقایسه می کند و از این رهگذر به چگونگی تأثیر آن شرایط خاص در رفتار گروه تجربی پی می برد. هنگامی که انتخاب افراد تحت تجربه بصورت تصادفی ممکن نباشد و یا نتوان متغیرهای مستقل را کاملاً دستکاری و یا در آنها مداخله نمود از روش تحقیق نیمه تجربی (Quasi-Experimental) یا شبیه تجربی استفاده می شود.

از جمله شرایط ضروری یک تحقیق تجربی می توان به کنترل (جلوگیری از ورود متغیرهای مزاحم و مداخله گر)، انتخاب تصادفی، تکرار آزمایش و قابلیت تعمیم اشاره کرد.

- روشها و طرح های اجرای تحقیق تجربی:

۵- آزمایش با استفاده از یک گروه آزمودنی

که می توان به صورت پس آزمون (آزمون پس از در معرض متغیر قرار گرفتن) و پیش آزمون و پس آزمون (آزمون قبل از تاثیر و بعد از تاثیر متغیر و مقایسه آن دو) آن را انجام داد.

۶- آزمایش با استفاده از دو گروه (مشاهده و آزمایش)

در این روش ابتدا افراد به صورت تصادفی به دو گروه تقسیم می شوند. گروه اول، گروه آزمایش و گروه دوم، گروه کنترل نامیده می شود. این روش به دو صورت انجام می شود: پس آزمون (گروه آزمایش تحت تاثیر متغیر قرار می گیرد و آنگاه از هر دو گروه آزمایش به عمل می آید و نتایج آن دو با هم مقایسه می شود.) و پیش آزمون و پس آزمون (قبل از تاثیر متغیر هر دو گروه مورد آزمایش قرار می گیرند. سپس گروه آزمایش تحت تاثیر متغیر قرار می گیرد و پس از آن از هر دو گروه آزمون به عمل می آید و نتایج دو آزمون با همدیگر مقایسه می شود.) آن را انجام داد.

۷- آزمایش با استفاده از چند گروه

این روش به صورت مختلفی انجام می شود : استفاده از طرح چهار گروهی سولومون، طرح پس آزمون چند گروهی و استفاده از پیش آزمون و پس آزمون گروهی (تفاوت این روش با روش قبل انتخاب بیش از سه گروه متجانس برای اجرای آزمایش است)

۸- آزمایش با استفاده از روش تکرار آزمون

این روش چه با استفاده از یک گروه و چه استفاده از دو گروه متجانس انجام می شود. در اینجا محقق سعی می کند گروه آزمایش را به دفعات تحت تاثیر متغیرهای مستقل قرار دهد.

۲) روش تحقیق تاریخی (Historical Research) :

در روش تاریخی موضوع معینی که در گذشته در یک مقطع زمانی اتفاق افتاده است، بررسی می شود. محقق در آن می کوشد، از طریق گردآوری اطلاعات (اسناد و مدارک) مربوط به موضوعی تاریخی و بررسی صحت و سقم آن اطلاعات و نیز تجزیه و تحلیل آنها به کشف حقایق مربوط به آن موضوع دست پیدا کند.

از جمله مشکلات خاص روش تحقیق تاریخی، قابل تکرار و مشاهده مستقیم نبودن رویدادهای تاریخی است. (محقق در صحنه حضور ندارد و نمی تواند متغیرها را شناسایی کند و امکان تهیه مدارک را ندارد و گاهی بعضی از منابع اعتبار سندیت ندارند). تحقیقات تاریخی با اهدافی چون (۱) به دست آوردن دیدگاه روشنی از زمان حال و (۲) اطلاع از آنچه در گذشته اتفاق افتاده است، ممکن است انجام شود.

در این نوع تحقیق منابع اطلاعات به منابع اولیه و ثانویه تقسیم می شوند. منابع اولیه شامل اطلاعات دست اول مانند اسناد است و منابع ثانویه شامل اطلاعات دست دوم نظیر گزارش یک شخص ثالث از واقعه است. (شخص ثالث شاهد عینی واقعه نبوده است).

از جمله منابع تحقیق تاریخی می توان به مواردی چون منابع مکتوب، منابع شفاهی، منابع تصویری، منابع ساختمانی، منابع مادی و ابزاری و اسناد الکترونیکی اشاره کرد.

- انواع روش تحقیق تاریخی

۱- روش تحلیل تاریخی : تجزیه و تحلیل سیر تاریخی تغییرات اجتماعی و تحول ارزش ها در

یک جامعه معین

۲- روش تحلیل شباهتهای ساختاری : مقایسه تاریخی دو موضوع از لحاظ ساختاری و

کارکردی مبتنی بر تاثیر متقابل به طور همزمان

۳- روش تحلیل کارکردی : تجزیه و تحلیل تغییرات و دگرگونی های ایجاد شده در

کارکردهای سازمانهای اجتماعی

۳- روش تحقیق توصیفی (Descriptive Research) :

هدف محقق از انجام این نوع پژوهش توصیف عینی .واقعی و منظم خصوصیات یک موقعیت یا

یک موضوع می باشد. پژوهشگر در اینگونه تحقیقات سعی می کند تا نتایج عینی از موقعیت

را بیان کند. این تحقیق در پاسخ به سوالاتی مانند چقدر؟ ، چه کسی؟ و چه اتفاقی دارد می

افتد؟ است. تحقیق توصیفی، شامل جمع آوری اطلاعات برای آزمون فرضیه یا پاسخ به سوالات

مربوط به وضعیت فعلی موضوع مورد مطالعه می باشد (تمرکز اصلی در درجه اول به زمان

حال است.) و این تحقیق آنچه را که هست توصیف و تفسیر می کند.

در این نوع تحقیق، نقش محقق تعیین کننده مشاهدات و توصیفات است. اجرای تحقیق

توصیفی می تواند صرفاً برای شناخت شرایط موجود یا یاری دادن به فرایند تصمیم گیری

باشد. در این نوع تحقیق در پی چگونگی یک موضوع است .اطلاعات توصیفی معمولاً به وسیله

ی پرسشنامه، مشاهده و مصاحبه جمع آوری می شود.

- انواع تحقیقات توصیفی:

۱- تحقیق توصیفی زمینه یابی (پیمایشی) : به مطالعه ویژگی ها و صفات افراد جامعه می پردازد و وضعیت فعلی جامعه را در قالب چند صفت یا متغیر مانند سن، جنس، وزن و غیره مورد بررسی قرار می دهد. تحقیق زمینه یابی غالباً زمانی به کار برده می شود که محقق قصد جمع آوری اطلاعات ، نظیر درصد افرادی که موافق یا مخالف یک عقیده مشخص هستند، را دارد. تفاوت اصلی این روش با روش تجربی این است که در روش تجربی تغییر خصوصیات افراد و متغیرها با دخالت آزمایشگر صورت می گیرد.

۲- روش تحقیق موردی (ژرفا نگر): در پژوهش موردی حوزه تحقیق یک مورد خاص نظیر یک فرد یا یک خانواده یا یک گروه یا یک مؤسسه و یا یک جامعه محدود است و پژوهشگر در آن تلاش می کند، ویژگی های خاص آن یک مورد را به طور جامع بررسی کند. موردی بودن پژوهش این امتیاز را دارد که محقق می تواند به نتایج دقیق تر و عمیق تری از آن دست پیدا کند و این عیب را دارد که نمی توان یافته های تحقیق مربوط به آن را به موارد دیگر تعمیم داد.

۳- تحلیلی (تحلیل محتوا) : به منظور توصیف عینی و کیفی محتوای مفاهیم به صورت نظام دار انجام می شود. در واقع قلمرو این تحقیق را متنهای مکتوب، شفاهی و تصویری درباره موضوعی خاص تشکیل می دهد.

۴- تحقیق همبستگی یا همخوانی (Correlational Research) : این تحقیقات برای کسب اطلاع از وجود رابطه بین متغیرها انجام می پذیرد ولی الزاماً کشف رابطه علت و معلولی مورد نظر نیست. (تحقیق همبستگی هرگز یک رابطه علت و معلولی را روشن نمی کند، بلکه صرفاً وجود یک رابطه را توصیف می کند.) در این نوع از پژوهش نیز حوزه تحقیق موارد بسیاری را دربرمی گیرد؛ اما محقق در آن می کوشد، دو یا چند دسته از اطلاعات مختلف مربوط به یک گروه یا یک دسته از اطلاعات مربوط به دو یا چند گروه

چگونه یک پایان نامه بنویسیم

مختلف را با هم مقایسه کند؛ به این منظور که رابطه یک یا چند عامل را با یک یا چند عامل دیگر کشف کند و میزان همبستگی میان آنها را به دست آورد. همبستگی می تواند به صورت مثبت (جهت تغییر در یک متغیر با جهت تغییر در متغیر دیگر همسو باشد)، منفی (جهت تغییرات یک متغیر با جهت تغییرات متغیر دیگر همسو نباشد) و بدون همبستگی باشد.

۵- تحقیقات علی (پس رویدادی): در این گونه تحقیقات کشف علت ها یا عوامل بروز یک رویداد یا حادثه یا پدیده مد نظر است.

در یک تحقیق علی مطلوب محقق باید سه دسته متغیر داشته باشد:

- ۱) متغیرهای اصلی که نقش موثر و مثبتی در بروز پدیده داشته اند.
  - ۲) متغیرهایی که نقش بازدارنده و منفی در رابطه با بروز پدیده داشته اند.
  - ۳) متغیرهای زمینه ساز که هموارکننده راه برای اثرگذاری متغیرهای اصلی بوده اند.
- با استفاده از درخت تصمیم گیری و پاسخ به سوالات آن می توانید روش مناسب برای تحقیق خود را انتخاب کنید.

۹- جامعه آماری ، حجم نمونه:

پس از روشن شدن نوع روش تحقیق، می بایست جامعه آماری و حجم نمونه آمار تحقیق خود را معین کنیم. همه آنهایی که قرار است نتایج تحقیق به آنها تعمیم داده شود جامعه را تشکیل می دهند. مثل : کلیه دانش آموزان پسر مقطع ابتدایی شهر ..... که در سال ۹۱ - ۹۰ تعداد آنها ۹۵۰ نفر می باشد.

به دلیل صرفه جوئی در وقت و هزینه و ... چنانچه از جامعه بالا با استفاده از جدول مورگان تعداد ۳۰۰ به عنوان گروه نمونه انتخاب شوند و ابزار گردآوری اطلاعات فقط بین همان ۳۰۰ نفر توزیع شود به این کار نمونه گیری می گویند.

- شیوه نمونه گیری:

عبارت است از روشی که به وسیله آن روش از بین افراد جامعه، تعدادی به عنوان نمونه انتخاب شده اند را بیان کنید. معمولا شیوه های نمونه گیری عبارتند از تصادفی ساده ، منظم، خوشه ای و ...)

۱۰- روش جمع آوری داده ها:

روشی که اطلاعات مورد نیاز برای تحقیق را به وسیله آن روش جمع آوری نموده اید بیان کنید که معمولا شامل دو روش زیر می باشد)

الف: کتابخانه ای (بدین صورت که مبانی علمی مربوط به متغیرهای مستقل و وابسته با استناد به مدارک ، منابع و تحقیقات انجام شده شناسایی و استخراج می شوند.)

ب: مطالعات میدانی (که معمولا اطلاعات مربوط به فرضیه های استخراج شده از منابع علمی ذکر شده در بالا ، از طریق پرسشنامه ، مصاحبه و ... جمع آوری می شود.)

۱۱- ابزارهای جمع آوری داده ها:

در این بخش می بایست روشن کنیم که برای جمع آوری داده های مورد نیاز تحقیقمان از چه ابزاری استفاده نماییم و آن را به صورت کامل شرح دهید. چنانچه ابزار شما پرسشنامه می باشد شرح دهید که حاوی چند سوال بوده، هر کدام از مولفه های متغیر وابسته و یا مستقل توسط کدام سوالات سنجیده می شود و از طرفی مبنای درجه بندی پاسخ ها را بیان نمایید.

مثال: در این پژوهش برای جمع آوری داده ها، از پرسشنامه استفاده شده است. این پرسشنامه حاوی ۵۶ سوال در طیف پنج درجه ای لیکرت (هرگز : ۰ ، کم : ۱ ، متوسط: ۲ ، زیاد : ۳ ، خیلی زیاد : ۴) ، و بر مبنای تحقیقات پیشین که جهت ..... و ..... صورت پذیرفته بود و نظرات استادان راهنما و مشاور تنظیم گردید و شامل ..... به شرح زیر می باشد :

الف) پرسشنامه روشهای اجرای .....

مثال : این بخش از پرسشنامه محقق ساخته و شامل ۳۴ سوال (از سوال ۱ تا ۳۴) بوده که برای سنجش نظرات معلمان پیرامون نحوه اجرای ..... تشکیل شده بود. مبنای تفکیک ، تعداد و شماره سوالات پرسشنامه توزیعی به شرح جدول ۱ - ۳ بوده است.

جدول ترکیب سوالات پرسشنامه روشهای اجرای .....

متغیر	مبنای تفکیک	تعداد سوال	شماره سوالات
.....	مولفه ۱.....	۷ سوال	۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷
	مولفه ۲.....	۸ سوال	۸، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵،
	.....	۱۱ سوال	۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶
	.....	۸ سوال	۲۷، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴
کل		۳۴ سوال	۱ - ۳۴

فرایند ابزارسازی: در این بخش می باید شرح دهیم که چگونه ابزار خود را ساخته ایم.

مثال: پرسشنامه مورد استفاده در این پژوهش شامل دو بخش بوده است :

الف) پرسشنامه روشهای ..... : این بخش از پرسشنامه محقق ساخته بوده، که پس از نوشتن فصل دوم پژوهش، با استفاده از نکات مهم و قابل ملاحظه ایی که باید در اجرای ..... از طریق ..... مدنظر معلمین مجری طرح قرار گیرد، ۳۴ سوال با استفاده از نظرات اساتید راهنما و مشاور مطرح گردید.

۱۲- تعیین روایی و پایایی ابزار اندازه گیری:

در این بخش به روایی و پایایی ابزار خود اشاره کنیم.

الف: روایی:

آیا ابزار ما دقیقا همان چیزی را که مدنظر ما بوده می تواند بسنجد یا خیر؟ روایی محتوایی پرسشنامه از طریق مطالعه و اصلاح سوالات پرسشنامه توسط اساتید راهنما، مشاور و دو نفر دیگر از اساتید دانشگاه صورت می گیرد.

ب: پایایی:

یعنی یک وسیله اندازه گیری چنانچه در زمانهای مختلف مورد استفاده افراد مختلف قرار گیرد نتایج تقریبا مشابهی بدست دهد. برای تعیین پایایی، پرسشنامه در سطح ۳۰ نفر از افراد جامعه توزیع می شود که پس از تجزیه و تحلیل اطلاعات، چنانچه آلفای کرونباخ بدست آمده برای پرسشنامه بیشتر از ۰/۷ باشد.

۱۳- شیوه تجزیه و تحلیل داده ها:

منظور شیوه ای است که اطلاعات بدست آمده را با آن تجزیه و تحلیل می کنیم. مثال: داده های حاصل از این پژوهش بوسیله آمار توصیفی (فراوانی، درصد، میانگین، جداول و نمودارها) و آمار استنباطی (همبستگی پیرسون) محاسبه و تجزیه و تحلیل گردید.

۱۴- مراحل انجام تحقیق:

منظور از این بخش طرح مراحل انجام تحقیق می باشد.

مثال : مراحل انجام تحقیق شامل موارد زیر بوده است:

۱- تحقیق کتابخانه ای (استفاده از کتابها و پایان نامه های موجود در کتابخانه .....).

۲- استفاده از مقالات علمی موجود در سایت های علمی معتبر.

۳- مراجعه به مدارس ابتدایی شهرستان و دریافت کتابهای .....

۴- جمع آوری اطلاعات به صورت میدانی (پرسشنامه محقق ساخته).

۵- تجزیه و تحلیل داده ها.

۶- بحث و نتیجه گیری از اطلاعات بدست آمده.

بخش چهارم: تجزیه و تحلیل داده های آماری:

در این قسمت براساس داده های بدست آمده و با توجه به روش های آماری مناسب به تجزیه و تحلیل داده ها و آزمون فرضیه های پژوهش پرداخته می شود. معمولا برای افزایش دقت محاسبات، نرم افزارهای آماری مانند SPSS یا Liesrel و یا SAS به کار گرفته می شود. این تحلیل اساس یک پژوهش علمی است.

بنابراین به طور کلی می توان گفت که این فصل به تجزیه و تحلیل داده های پژوهش اختصاص داشته و شامل دو بخش می باشد:

در بخش اول به توصیف آماری ویژگی های جمعیت شناختی نمونه پژوهش (فراوانی، درصد، میانگین، جدول و نمودار) پرداخته می شود؛

مثال بخش اول: توصیف آماری ویژگی های جمعیت شناختی نمونه پژوهش

۱- جنسیت جدول ۱: توزیع فراوانی نمونه بر حسب جنسیت

جنسیت	فراوانی	درصد فراوانی
زن	۶۷	۸۴/۸
مرد	۱۲	۱۵/۲
مجموع	۷۹	۱۰۰

همان گونه که در جدول فوق مشاهده می شود از مجموع تکمیل کنندگان پرسشنامه ، ۸۴/۸ درصد زن ، و ۱۵/۲ درصد مرد می باشند. در نمودار جدول توزیع درصد فراوانی نمونه بر حسب جنسیت نشان داده شده است.

بخش دوم: در بخش دوم هر کدام از فرضیه ها به وسیله آمار استنباطی تجزیه و تحلیل می شوند. تحلیل استنباطی داده های مرتبط با متغیرهای تحقیق (قسمت اصلی ارائه نتایج تحقیق همین بخش می باشد در اینجا باید اطلاعات جمع آوری شده از طریق ابزار مربوطه، به تفکیک سوالات و یا فرضیه ها یک به یک و بصورت جداگانه مورد تجزیه و تحلیل قرار بگیرند).

مثال بخش دوم:

فرضیه ۱- بین اجرای ارزشیابی توصیفی از طریق سنجش مشاهده ای و فرسودگی شغلی در بعد خستگی عاطفی رابطه معنادار وجود دارد.

جدول ۲: ضریب همبستگی بین ..... و .....

.....	ضریب همبستگی پیرسون
.....	سطح معنی داری
.....	تعداد

همانگونه که در جدول فوق ملاحظه می شود، سطح معنی داری بدست آمده ..... می باشد که نشان دهنده اطمینان ۹۹ درصدی همبستگی معنادار بین دو متغیر مورد بررسی است. ضریب همبستگی .... نیز مشخص می کند جهت این رابطه غیرمستقیم می باشد. یعنی هر چه میزان سنجش مشاهده ای بیشتر باشد، فرسودگی شغلی در بعد خستگی عاطفی پایین تر می باشد و بالعکس.

بخش پنجم: نتایج (Results)، و پیشنهادات (suggestions):

این فصل، که فصل نهایی پایان نامه به شمار می رود، شامل دو قسمت اصلی، یکی خلاصه و جمع بندی مباحث مطرح در تحقیق و دیگری پیشنهادها است. یک خلاصه مناسب ترکیبی از دو نوع اطلاعات است: اطلاعات و یافته هایی که محقق از تحقیق جاری خویش به دست آورده است. دوم اطلاعات و یافته هایی که محقق از طریق مطالعه تحقیقات و نوشته های دیگران جمع آوری کرده است.

بعد از خلاصه پایان نامه باید محدودیت های تحقیق بیان شود. ذکر سه الی پنج مورد کافی است. در نهایت نیز باید پیشنهادها ارائه می شود: پیشنهاد برای محققان آینده، پیشنهاد به سازمان مورد مطالعه

چگونه یک پایان نامه بنویسیم

و پیشنهادهای عمومی که در هر مورد باید سه یا چهار پیشنهاد مطرح شود. پیشنهاد باید برای استفاده‌کنندگان در حکم چراغ راه باشد.

همچنین باتوجه به مطالب عنوان شده در فصل‌های پیشین تحقیق، ضروری است ضمن مقایسه نتیجه‌های به دست آمده با هدف‌های از قبل تعیین شده در مقدمه، و نحوه اثبات یا رد فرضیه‌های تحقیق و نتایج و دستیابی‌های نوین حاصل از آن، در این فصل ذکر شوند و مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرند.

بنابراین به طور کلی می‌توان گفت در فصل پایانی تحقیق بر جنبه‌های تازه و مهم تحقیق، به ویژه بیان مسئله و نتایج حاصله تأکید شده و شواهد مربوط به رد یا قبول فرضیه و سئوالات مطرح شده و ارتباط یافته‌ها با تحقیقات قبلی ارائه می‌شود.

نتیجه‌گیری یا پیام نهایی حاصل از یافته‌ها در این قسمت ذکر می‌شود که می‌بایستی مبتنی بر یافته‌های آماری و متکی بر متدولوژی تحقیق باشد. چنانچه محقق قادر به اثبات یافته‌اش نیست بهتر است آن را به صورت یک نظر بیان کند.

- ارائه پیشنهادات بر اساس یافته‌های تحقیق باشد.

- پیشنهادات برای تحقیق در آینده، مسائل بی‌جواب در رابطه با تحقیق انجام شده که تحقیقات بیشتری را می‌طلبد، لذا در این قسمت محقق با ارائه عناوین یا موضوعات تحقیقی، محققان دیگر را یاری می‌دهد.

فصل چهارم

فهرست منابع و ضمائم و چکیده انگلیسی تحقیق

۵- فهرست منابع و مأخذ (References):

کلیه منابعی که در متن ذکر شده اند، باید در فهرست منابع با مشخصات کامل نوشته شوند و همچنین منابعی که فقط مطالعه شده ولی مورد استفاده مستقیم در متن قرار نگرفته اند در فهرست منابع هم می تواند ذکر گردند. قواعد نگارش منابعی که در طول پایان نامه/ رساله به آنها استناد شده است به شرح زیر می باشد:

الف: قواعد استناد به کتاب

اطلاعات کتابشناختی ضروری

الف - شرح مولف کتاب (شامل مولف، ویراستار، گرد آورنده، و پدید آورنده سازمانی)

- ابتدا نام و نام خانوادگی پدید آورنده، پس از یک ویرگول، سپس نام کوچک وی درج می شود.
- در صورتی که اثری دارای شش پدید آورنده یا کمتر از آن باشد نام همه آنها، به ترتیب درج در اثر اصلی، در جمله استناد ظاهر می شود.
- در صورتی که تعداد پدید آورندگان بیش از شش باشد، فقط نام شش پدید آورنده اول درج و پس از آن در منابع انگلیسی از عبارت "et al" و در منابع فارسی از عبارت "و دیگران" استفاده می شود.
- بین شرح پدید آورندگان ویرگول و بعد یک فاصله گذاشته می شود و بعد از شرح پدید آورنده آخر یک نقطه قرار می گیرد.

ب. سال نشر

- سال نشر بلافاصله پس از شرح پدید آورنده، داخل پرانتز ذکر می شود.
- در صورتی که استناد به یک اثر چند جلدی صورت گرفته است، سال انتشار اولین و آخرین جلد ذکر می شود.
- در صورتی که سال نشر اثر مورد استناد نامعلوم است در انگلیسی "n.d" و در فارسی "بی تا" پس از شرح پدید آورنده، در پرانتز می آید.
- در صورتی که اثر زیر چاپ است و تاریخ انتشار آن مشخص نیست، به جای تاریخ نشر در فارسی عبارت "زیر چاپ" و در انگلیسی "in press" درج می شود.

قالب: (پرانتز باز) سال نشر (پرانتز بسته، نقطه، یک فاصله)

مثال: (۱۳۸۱).

ج. عنوان و عنوان فرعی

- از شکل نوشتاری ایرانیک / ایتالیک و به ندرت از شکل نوشتاری زیر خط دار نیز استفاده می شود.
- در منابع انگلیسی تنها حرف اول نخستین عنوان و عنوان فرعی با حرف بزرگ نوشته می شود.
- عنوان فرعی پس از درج عنوان اصلی و گذاشتن دو نقطه می آید.
- پس از اتمام عنوان، یک نقطه و بعد فاصله قرار می گیرد.
- پس از اتمام عنوان، یک نقطه و بعد فاصله قرار می گیرد.

چگونه یک پایان نامه بنویسیم

- در صورتی که پس از عنوان شرح ویرایش، تعداد جلد، و اطلاعاتی از این قبیل آمده، پس از نوان فقط فاصله گذاشته می شود.
- در صورت نبود پدید آورنده، عنوان آغاز گر عبارت استناد است. در صورتی که شرح ویرایش وجود دارد به دنبال عنوان نوشته شده و سپس سال نشر درج می شود.

قالب

عنوان به شکل ایرانیک / ایتالیک (دو نقطه) عنوان فرعی به شکل ایرانیک / ایتالیک
(نقطه یک فاصله)

مثال ۱: حافظ شناسی

مثال ۲: سیطره عرفان بر شعر فارسی : عطار در هفت شهر عشق.

مثال ۳: تاریخ تمدن اسلامی (ویرایش ۵).

Example ۱: The Book of small.

Example ۲: The Art of the personal essay: Anthology from the classical era to the present.

Example ۳: History of the theatre (۵thed.).

د. صفحه شمار

- فقط در صورتی که به بخش مشخصی از کتاب استناد شده باشد شماره صفحات ذکر می شود.
- شماره صفحات داخل پرانتز پس از عنوان قرار می گیرد.

چگونه یک پایان نامه بنویسیم

- در صورتی که اثر دارای شرح ویرایش است، شماره صفحات داخل پرانتز پس از شرح ویرایش قرار می گیرد.

- در فارسی از اختصار "ص" و در انگلیسی از اختصار "PP." استفاده می شود.

مثال ۱: (ص ۸۹-۷۵).

مثال ۲: (ویرایش ۳، ص ۸۹-۷۷)

Example ۱: (PP. ۵۰۱-۵۰۸)

Example ۲: (۵thed., PP. ۴۴۵ – ۴۸۲).

ه. محل نشر

- نام شهری که ناشر یا ناشران در آن قرار دارند محل نشر اثر تلقی می شود.
- در صورتی که ناشر یا ناشران در بیش از یک شهر فعالیت دارند، و در صفحه عنوان اثر بیش از نام یک شهر به عنوان محل نشر ذکر شده است، فقط نام اولین شهر درج شده در صفحه عنوان در جایگاه محل نشر درج می شود.
- محل نشر باید به شکل کامل نوشته شود و از مخفف نویسی اجتناب گردد.
- در صورتی که محل نشر شناخته شده نیست، بعد از نوشتن آن ویرگول و بعد یک فاصله گذاشته و نام ایالت یا کشور به آن اضافه می شود. برای منابعی که در آمریکا منتشر شده اند بعد از محل نشر یک ویرگول و بعد دو حرف اول کد پستی ایالت مربوط با حروف بزرگ درج می شود.

قالب

چگونه یک پایان نامه بنویسیم

محل نشر (دو نقطه، یک فاصله)

مثال ۱: گرمسار، ایران :

مثال ۲: تهران

Example ۱: Hartford, CN:

Example ۲: Texas, Nsw:

Example ۳ : Kyoto , Japan

و. ناشر

- نام ناشر به طور کامل نوشته می شود.
- اگر ناشر اثری خود مولف یا پدید آورنده و یا هر شخص حقیقی دیگری باشد، نام وی به منزله ناشر تلقی می شود.
- پس از نوشتن نام ناشر نقطه قرار می گیرد.
- در صورتی که یک شخص یا یک سازمان هم پدید آورنده وهم ناشر اثر است، نام وی به عنوان پدید آورنده در ابتدای عبارت استناد درج می شود و در جایگاه ناشر، در فارسی کلمه " پدید آورنده " و در انگلیسی " Author " ذکر می شود.

قالب

ناشر (نقطه)

چگونه یک پایان نامه بنویسیم

مثال ۱: اندیشه نوین.

Example ۱: Australian Government Publishing Service.

Example ۲ : Raven Perss.

قالب کلی استناد به کتاب

نام خانوادگی پدید آورنده (ویرگول، یک فاصله) نام کوچک [در صورت وجود پدید آورندگان بیشتر] (ویرگول، یک فاصله) نام خانوادگی و نام پدید آورندگان
همکار به شکل مقلوب (یک فاصله، پرانتز باز) تاریخ نشر (پرانتز بسته، نقطه، یک فاصله) عنوان به شکل ایرانیک / ایتالیک (نقطه، یک فاصله)[در صورت وجود ویرایش یا صفحه شمار (یک فاصله) شرح ویرایش (پرانتز بسته، نقطه، یک فاصله) محل نشر (دو نقطه، یک فاصله) ناشر (نقطه).

نمونه هایی از استناد به کتاب

استناد به کتاب با یک تا شش نویسنده

۱- حری، عباس (۱۳۸۱) *آئین نگارش علمی* (ویرایش ۳). تهران: هیات امنای کتابخانه های عمومی کشور، دبیر خانه.

۲- پیمانی، پوریا ؛ اسماعیلی، لهراسب (۱۳۸۱). *روانشناسی خانواده : نگاهی به اثرات سوء طلاق بر آینده فرزندان*. مشهد : خانواده.

۳ - ملکی، اسماعیل؛ سهرابی، اعتماد؛ بشیری، حسن؛ سلوکی، مصطفی؛ بینایی، مینو؛ و احتشامی، رامین (۱۳۸۲). *بیماریهای کودکان (ویرایش ۲)*. تهران: پزشکیار

۱-Bernstein T.M. (۱۹۶۵). *The careful writer : A modern of guide English usage*. New York: Athenaeum.

۲-Strunk , W., Jr., & white, E.B.(۱۹۷۹). *The elements of style (۳rded)*. New uork : Acmillan.

۳-Ploutzian, R. Claments, S.D.,Maher , B.A.,Riesen , A.H., Wilson, J.G., & Farser , F.C.(۱۹۹۶). *Inmitation to the psychology of religion (۲thed.)*. Boston : Allyn and Bacon.

نمونه های استناد به کتاب ترجمه شده

هرسی، پال؛ بلانچارد، کنت (۱۳۷۵). *مدیریت رفتار سازمانی (علی علاقه بند، مترجم)*. تهران: امیر کبیر (نشر اثر اصلی ۱۹۷۲).

کوم، ایلینا (۱۳۷۹). *بشریت در سرایشی انحطاط : تاملی جامعه شناختی بر پدیده اعتیاد (پریسا مومنی و بهادر بشیری، مترجمان)*. شیراز: رزم آزما (نشر اثر اصلی ۱۹۸۹)

Foucault , M. (۱۹۶۱). *Discipline and punish (A. Sheridan , Trans.) (۲th ed.)*. New York: Vintage Books (Original work published ۱۹۷۸).

Freud , S. (۱۹۶۱). *The ego and the id (J. strachey , Ed. and trans.)*. London: Hogarth press (Original work publish ۱۹۲۳).

چگونه یک پایان نامه بنویسیم

استناد به کتاب با تاریخ نشر نامشخص

اصلانی، فریدون (بی تا). رویکردی نوین به تازه های علم نجوم. اصفهان : مازیار.

Gardener , E. D. (n.d). *Heretics*. In s. Nevins & I. Bointer (Eds.)
, ۱۶th Century England PP. ۳۲۷-۳۸۴). London : Methaneon.

استناد به کتاب زیر چاپ

بهاری، میثم (زیر چاپ). ترمینولوژی پزشکی : فرهنگی دو زبانه فارسی به انگلیسی و
انگلیسی به فارسی برای دانشجویان پرستاری (ویرایش). مشهد : هوشمند.

Anderson , W. R. (in perss). *Studies in military history :
perspective on racism: The new world order*. New York :
preston press.

قالب کلی استناد به فصلی از کتاب

نام خانوادگی پدید آورنده فصل (ویرگول، یک فاصله) نام کوچک [در صورت
وجود پدید آوردندگان بیشتر] (ویرگول، یک فاصله) نام خانوادگی و نام پدید آوردندگان
همکار به شکل مقلوب (یک فاصله، پرانتز باز) تاریخ نشر (پرانتز بسته، نقطه، یک
فاصله) عنوان فصل به شکل ساده (نقطه، یک فاصله) حرف اضافه "In" (در انگلیسی)
یا "در" (در فارسی) (یک فاصله) شرح پدید آوردندگان اثر اصلی به شکل طبیعی
(ویرگول، یک فاصله) عنوان اثر اصلی به شکل ایرانیک / ایتالیک (یک فاصله) (پرانتز
باز) شرح ویرایش (ویرگول، یک فاصله) شماره فصل (ویرگول، یک فاصله) صفحه
شمار (پرانتز بسته، نقطه، یک فاصله) محل نشر (دو نقطه، یک فاصله) ناشر (نقطه)

مثال :

ارشادی، مبین (۱۳۸۲). تعیین دستمزد. در محمد جواد مقتدایی و علی ایثاری (گردآوردندگان)، *مبانی اقتصاد* (ف ۴، ص ۶۸-۵۴). تهران : ارژنگ

فریور، رویا و معتمدی، آراین (۱۳۸۱). توکسو پلاس موزیس. در نوید ایمانیان (ویراستار)، *بیماریهای مادرزادی در نوزادان* (ص ۶۷۸-۵۶۱). مشهد : دانش نوین.

Shea, J.D. (۱۹۹۲). Religion and sexual adjustment. In J.f Schumaker (Ed.) , *religion and mental health* (Vol.۲ , PP. ۷۰- ۸۴).New York: Oxford University press.

قالب کلی استناد به مقاله مجله

نام خانوادگی پدید آورنده (ویرگول، یک فاصله) نام کوچک [در صورت وجود پدید آورندگان] (ویرگول، یک فاصله) نام خانوادگی و نام پدید آورندگان

همکار به شکل مقلوب (یک فاصله، پرانتز باز) تاریخ نشر (پرانتز بسته، نقطه، یک فاصله) عنوان مقاله به شکل ساده (نقطه، یک فاصله) عنوان نشریه به

شکل ایرانیک / ایتالیک (ویرگول، یک فاصله) دوره [در صورت وجود شماره (پرانتز باز) شماره (پرانتز بسته] (ویرگول، یک فاصله) صفحه شمار (نقطه)

نمونه های استناد به مقاله مجله

استناد به مقاله مجله فاقد شماره

میثاقی، مهنوش (۱۳۸۲). مطالعه علل اضطراب دختران مدرسه راهنمایی ارشاد کرمان.

روانشناسی امروز، ۵، ۴۵-۶۲

Beatty , J. (۱۹۸۲). Task – evoked papillary responses, processing load , and the structure of processing resources. *Psychological Bulletin*, ۹۱, ۲۷۶-۲۹۲.

Cates , A.R., Harris, D. L., Boswell , W., Jameson , W. L., Yee, C., Peters, A. V., et al. (۱۹۹۱). Figs and dates and their benefits. *Food Studies Quarterly*, ۱۱, ۴۸۲-۴۸۹ .

استناد به مقاله مجله دارای شماره

حری، عباس (۱۳۸۲). مروری بر مفاهیم و نظریه ها د ر قلمرو اطلاع شناسی. *اطلاع شناسی*، ۱ (۱)، ۳۴-۹.

The control of short –term memory. (۱۹۷۱). *Scientific American*, ۲۲۵(۲), ۸۲-۹۰.

Lacayo, R. (۱۹۹۱, April ۲۲). Global warming :A new warning. *Time*, ۱۳۷ (۱۶) , ۳۲.

قواعد استناد به نقد کتاب، فیلم، موسیقی و غیره

* بسته به اینکه نقد در چه رسانه ای به چاپ رسیده باشد، نحوه استناد به آن مانند استناد به مقاله چاپ شده و در همان رسانه است. به طور مثال، برای استناد به آن مانند استناد به مقاله چاپ شده در همان رسانه است. به طور مثال، برای استناد به نقد چاپ شده در مجله مانند استناد به مقاله مجله، و برای استناد به نقد چاپ شده در روزنامه، مانند استناد به مقاله چاپ شده در روزنامه رفتار می شود.

نمونه های استناد به نقد فیلم، موسیقی، کتاب و غیره

معتمدی، احسان (۱۳۸۲). رویکردی نوین به شناخت نیروی ذهن نقد کتاب کیمیا گر].
نقد/مروز، ۴۲، ۲۵۸-۲۵۵.

فدائی، مهان (۱۳۸۲). دست مرزادی دیگر : اتوریتته ای خزنده [نقد سریال تلویزیونی
بانویی دیگر]. زن فردا، ۴ (۲) و ۲۸-۲۵.

Reiner , E.J. (۲۰۰۱ May). Brealing away : Atradition of rebellin
[Review of the motion picture *Bernice's sandals*] (dir. Anthony
peters). *New Media*,p. ۴۵.

Betisse , N. (۲۰۰۱). Visual visor : A videotext of art history
studies [Review of the video program *Discovering culture*].
Contemporary culture , ۴۲, ۳۴۶۷ – ۳۴۹۹.

Landowar , A. (۲۰۰۲). Reading the ropes of the new reality
[Review of the book under glass ties: *The new media fantasy of
realism*]. *contemporary culture* , ۴۲, ۵۳۳- ۵۶۷.

قالب کلی استناد به پایان نامه

نام خانوادگی پدید آورنده (ویرگول، یک فاصله) نام کوچک [در صورت وجود پدید
آورندگان بیشتر] (ویرگول، یک فاصله) نام خانوادگی و نام پدید آورندگان همکار به
شکل مقلوب (یک فاصله، پرانتز باز) تاریخ دفاع (پرانتز بسته، نقطه، یک فاصله) عنوان
پایان نامه به شکل ایرانیک / ایتالیک (نقطه، یک فاصله) در فارسی عبارت " پایان نامه

چگونه یک پایان نامه بنویسیم

دکتری " و در انگلیسی عبارت "Unpublished doctoral dissertation" یا
در فارسی عبارت " پایان نامه کارشناسی ارشد " و در انگلیسی عبارت "
Unpublished thesis master's" (ویرگول، یک فاصله) نام دانشگاه ( )
ویرگول، یک فاصله) نام شهر (نقطه)

نمونه های استناد به پایان نامه

ناجی، سعید (۱۳۸۳). بررسی تفاوت‌های اساسی آمیخته بازاریابی در انتخاب پروتزهای
جراحی ارتوپدی از نظر جراحان ارتوپد. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی،
واحد تهران مرکزی، تهران.

اعتمادی. منیر (۱۳۸۲). مطالعه تاثیر ساختار خانواده بر گرایش نوجوانان در مدرسه به
عضویت در گروه همسالان. پایان نامه دکتری، دانشگاه تهران، تهران.

Caravaggio , Q.T. (۱۹۹۲). *Trance and clay therapy and clay
therapy*. Unpublished master's thesis, Lesley University ,
Cambridge , MA.

Wilfley, D.E.(۱۹۸۹). *Interpersonal analysis of bulimia :
Normal – weight and obese*. Unpublished doctoral dissertation.
University of Missouri, Columbia.

قالب کلی استناد به پخش رادیویی یا تلویزیونی

نام خانوادگی تهیه کننده یا کارگردان یا مسوول محتوایی اثر (ویرگول، یک فاصله)
نام کوچک (یک فاصله، پرانتز باز) عنوان مسئولیت فرد (پرانتز بسته، نقطه، یک
فاصله، پرانتز باز) تاریخ پخش (پرانتز بسته، نقطه، یک فاصله) عنوان به شکل ایرانیک /

ایتالیک (نقطه، یک فاصله) در فارسی [پخش تلویزیونی] یا [پخش رادیویی]
 در انگلیسی [Television broadcast یا Radio broadcast] محل استقرار
 شبکه (دو نقطه، یک فاصله) نام شبکه (نقطه)

نمونه های استناد به پخش رادیویی یا تلویزیونی

احمد نژاد، پروانه (تهیه کننده). (۱۳۸۲، اردیبهشت ۱۲). *نگاهی بر تمدن کهن*. [پخش رادیویی] تهران : شبکه سراسری صدای جمهوری اسلامی ایران.

میثمی، مینا (تهیه کننده) ؛ سلمانی، سهراب (نویسنده). (۱۳۸۱، مهر ۱۵). *راز بقا: جنگل های درهم تنیده آفریقا* [پخش رادیویی] تهران : شبکه سوم سیمای جمهوری اسلامی ایران.

Crystal, L. (Exective producer). (۱۹۹۳ , October ۱۱). *The Mac Neil / Lehrer news hour* [Television program]. New York and Washington , DC.Public Broadcasting service.

Keillor, Garsion (Producer), & Smith ,Lynn (Director) . (۱۹۹۳ , October ۲) *A,prairie home companion* [Radio Program]. St. Louis , MO: KMOX.

نمونه های استناد به نسخه الکترونیکی مقاله یک نشریه چاپی

۱- احمدیان، شهره (۱۳۸۲). بررسی رفتار استنادی اعضای هیات علمی دانشکده علوم دانشگاه اهواز. *دانش پژوه*، ۴ (۲)، ۲۱۳-۲۱۲. بازیابی ۲۵ فروردین،

www. Daneshpazhouhj. com / aricle / ۱۲ a. htm ۱۳۸۳، از

چگونه یک پایان نامه بنویسیم

۲- پیمان زاده، شریعت (۱۳۸۲). بررسی روانشناختی پرخاشگری کودکان. *روانشناسی امروز*، ۵، ۶، ۱۶۳- ۱۵۲. بازیابی ۱۶ خرداد، ۱۳۸۳، از داده پرداز (پایگاه مقالات روانشناسی)

۳- پیمان زاده، شریعت (۱۳۸۲). بررسی روانشناختی پرخاشگری کودکان. *روانشناسی امروز*، [لوح فشرده]، ۵، ۶، ۱۵۲ - ۱۶۳. بازیابی از داده پرداز (پایگاه مقالات روانشناسی). [۱۶ خرداد، ۱۳۸۳].

۱-Health – car inflation : It's baaack ! (۱۹۹۷ , March ۱۷).
Business Week , ۵۶- ۶۲.Retrieved March ۱۸ ,

۱۹۹۷from the Word Wide Web: [http:// www.businessweek. com](http://www.businessweek.com/1997/11/b351852.html)
/ ۱۹۹۷ / ۱۱ / b۳۵۱۸۵۲. Html

۲-VandenBos, G.,Knapp,S., Doe, J(۲۰۰۱). Role of reference elements in the selention of resources by psychology undergraduates. *Journal of Bibliographic undergraduates*. Journ of Bibliographic Research , ۵،۱۱۷-۱۲۳.Retrieved October ۱۳. ۲۰۰۱ , From EBSCOhost database (Masterfile Elite).

نمونه های استناد به مقاله نشریه الکترونیکی

معتمدی، شیوا (آبان، ۱۳۸۲). وب لاگ نویسی : پدیده های نوین : در روزنامه نگاری بدون مرز، محدودیت و نظارت قانونی. *روزنامه نگار امروز*، ۱۵، ۷.م بازیابی ۴ آبان ۱۳۸۳،
www.roznamehnegareemrooz.com/article1۲۵.html؛

Cohoon , S., McCausland , J., & Swezey,L.B (۱۹۹۶ , Septemver).

Secret Of the garden masters : Heims's secrets. *Sunset*. Retrieved March ۴, ۱۹۷۷from the World Wide Web : <http:// pathfinder.com>

@ AiRYiAYACΔLGsKR/. *Sunset* / ۱۹۹۶ / Septamver / features / heims. html

Fredrickson , B.L. (۲۰۰۰, March۷) Cultivating positive emotiomnto optimize health and well – begin. *prevention & treatment*. ۳ Aticle ۰۰۰۱a. Retrieved November ۲۰ , ۲۰۰۰, from

<http:// journals. apa. Org / pr evention / volume / pre۰۰۳۰۰۰la.html>

نمونه های استناد به نسخه الکترونیکی کتاب چاپی

کوندرا، میلان (۱۳۸۲). *آهستگی* (ساحل اعتمادی، مترجم). تهران: باران. بازیابی ۲

مرداد، ۱۳۸۳. از [www. Baranbookes. com /koundra](http://www.Baranbookes.com/koundra)

معتمدی، ایلیا (۱۳۸۱). *رویکردی نوین به اساطیر یونان باستان، تبریز : آینده ساز.*

بازیابی ۱۵ خرداد، ۱۳۸۲، از آینده ساز (پایگاه کتاب های الکترونیک) ناجی، سعید (

۱۳۸۲)، *زخم های سرزمین من [لوح فشرده]*. تهران : نشر الکترونیکی آینده.

Rosenthal , (۱۹۷۸). *Meta- analytic procedures for social ressearch*

(Rev. ed.). Newbury pard ,CA: sage. Retrived March ۱۲ , ۲۰۰۳.

from [www. sagbooks. com / mera – analytic. Html](http://www.sagbooks.com/mera-analytic)

چگونه یک پایان نامه بنویسیم

نمونه های استناد به وب گاه یک دانشگاه یا یک سازمان

معتمدی، محسن (۱۳۸۲). تکنولوژی و آموزش : نیاز به تحولی بنیادی. بازیابی ۱۴ بهمن ۱۳۸۲، از دانشگاه مشهد، سایت دانشکده روانشناسی:

[www. psychologyfaculty. edu / publications / articls / tedl. html](http://www.psychologyfaculty.edu/publications/articles/tedl.html)

Chou. L., McClintock ,R., Mpretti, F., Nix , D. H. (۱۹۹۳).
*Tecnology and education : New wine in new bottles : choosing
pasts and imagining educational futures*. Retrieved Agust. ۲۴ ,
۲۰۰۰ , from Columbia Univercity , Institute for Learning
Technologies Web site : [http: // www.ilt. Columbia edu/ publicati
ons / publications/ papers / newwinel. html](http://www.ilt.Columbia.edu/publications/publications/papers/newwinel.html)

۶- ضمائم (در صورت نیاز):

قسمت اصلی متن پایان نامه نباید دارای داده های (data) غیر ضروری باشد، همچنین متن نباید حاوی برنامه های نرم افزاری یا چگونگی به دست آوردن معادلات ریاضی و اثبات انها و داده های تجربی باشد، چنین مطالبی باید در پیوستهای پایان نامه آورده شوند. همچنین در صورت وجود داشتن، نامه ها، نمونه ها و پرسشنامه ها، بررسی ها، مطالب مکمل، آمار و ارقام و غیره که به نحوی مورد استفاده قرار گرفته اند به صورت پیوست های جداگانه و در صورتی که دارای موضوع یا طبیعت مختلف باشند، دسته بندی شده و تحت عنوان پیوست الف، ب، پ، و ... آورده می شوند. اگر در

چگونه یک پایان نامه بنویسیم

موقع نگارش متن رساله لازم باشد که به این پیوست ها اشاره یا مراجعه شود، درج شماره پیوست در داخل پرانتز الزامی است. آرایش صفحات پیوست ها همانند بقیه صفحات متن صورت می گیرد. اشکال و جداول موجود در هر ضمیمه نیز با توجه به ضمیمه مربوطه شماره گذاری خواهد شد. به عنوان مثال دومین جدول در ضمیمه الف بصورت زیر نوشته می شود: (جدول الف-۲).

۷- چکیده انگلیسی:

چکیده به انگلیسی (الزامی است):

چکیده انگلیسی باید تا حد امکان ترجمه چکیده فارسی و شامل کلمات کلیدی باشد. این صفحه شامل آرم دانشگاه، نام دانشکده، نام و نام خانوادگی اساتید راهنما، مشاور و نویسنده و تاریخ تهیه پایان نامه می باشد. چون عناوین پایان نامه ها در بانکهای اطلاعاتی ماشینی و دستی حفظ می شود لازم است ضمن رسا بودن، مختصر باشد. یک پایان نامه بیش از یک عنوان نمی تواند داشته باشد و عنوان تصویب شده با عنوان درج شده در پایان نامه باید عیناً یکی باشد.

۸- پشت جلد:

طرح پشت جلد نیز از بخش های ضروری پایان نامه است و نمونه ای از آن در بخش ضمائمتن حاضر آمده است. صفحه روی جلد، شامل آرم دانشگاه، نام دانشکده، عنوان پایان نامه، نام و نام خانوادگی اساتید راهنما، مشاور و نویسنده و تاریخ تهیه پایان نامه می باشد. (طبق نمونه)

۹- عطف جلد:

در قسمت عطف، عنوان پایان نامه، نام نویسنده و سال نوشته و زرکوب می شود. (طبق نمونه)

فصل پنجم

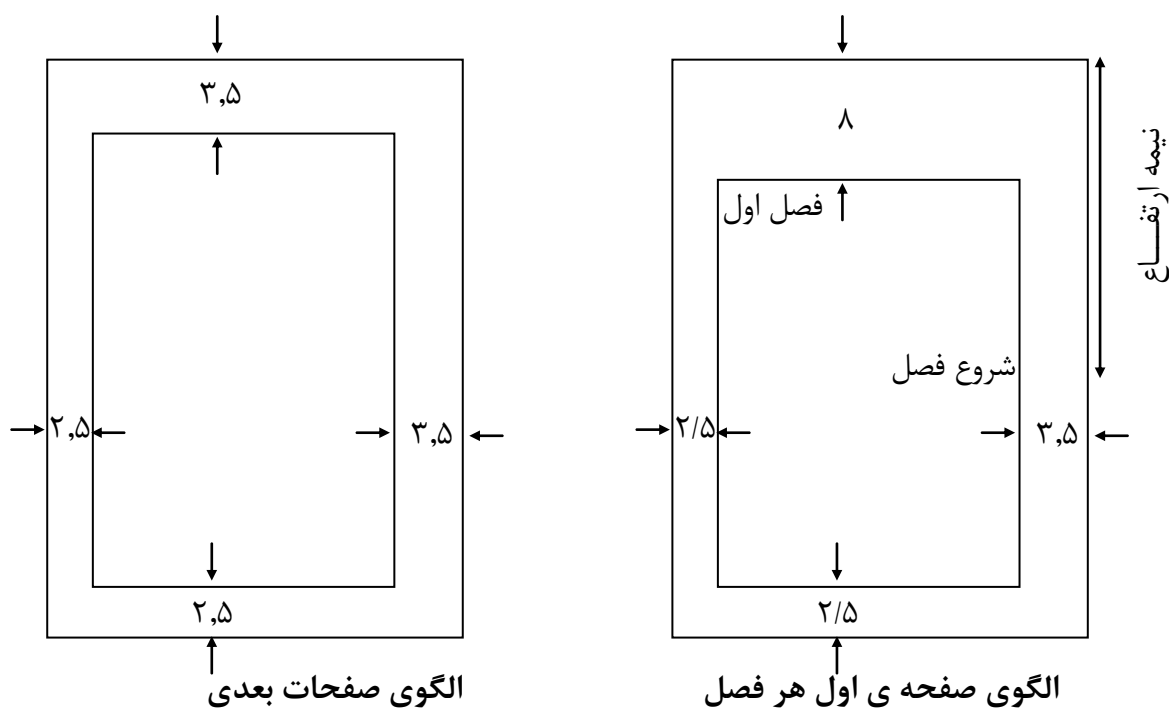
آیین نامه نگارشی

و اصول صفحه آرایی پایان نامه

۶- آئین نامه نگارشی

تایپ پایان نامه باید در روی کاغذ سفید در قطع A۴ (رحلی)، و توسط چاپگری با بهترین کیفیت صورت گیرد. صفحات پایان نامه باید از یک جنس و ترجیحا " کاغذ تحریر هفتاد گرمی باشد. از بکار بردن کادر و تزئینات در تمامی صفحات خودداری شود.

همچنین حواشی صفحات بایستی از سمت راست و از بالا ۳,۵ و از سمت چپ و پایین هر کدام ۲,۵ سانتیمتر باشد. این حاشیه ها باید در تمام صفحات پایان نامه فارسی ثابت است. فاصله سطرها در هر صفحه ۱ واحد باشد:

۷- نوع قلم و نحوه صفحه آرایی:

- ۱- نرم افزار مورد استفاده برای تایپ پایان نامه Microsoft Word می باشد.
- ۲- متن چکیده با قلم ۱۴ B Nazanin و کلمه "چکیده" در اولین خط با قلم B Nazanin Bold ۱۳ در اول سطر درج شود. نوشتن "واژگان کلیدی" یا "کلید واژه ها" یا "کلمات کلیدی" الزامی است.
- ۳- متن چکیده انگلیسی (Abstract) با قلم ۱۴ Times New Roman و کلمه "Abstract" در اولین خط با قلم ۱۳ Bold Times New Roman در اول سطر درج شود. نوشتن "Key Words" الزامی است.
- ۴- متن پیشگفتار با قلم ۱۴ B Nazanin و کلمه "پیشگفتار" در اولین خط با قلم B Nazanin Bold ۱۳ در اول سطر درج شود.
- ۵- متن اصلی پایان نامه باید روی یک طرف کاغذ A۴ با قلم ۱۴ B Nazanin و با فاصله خطوط یک سانتیمتر (۱,۲ | Multiple Line Spacing) و حاشیه های صفحات مطابق نمونه ی بالا رعایت گردد.
- ۶- ازصفحه ی فهرست تا صفحه ی اول، متن صفحات با اعداد و باحروف الفبا در وسط پایین صفحه شماره گذاری می گردد. مانند یک، دو، سه،
- ۷- صفحات متن با اعداد ۱، ۲، ۳ و ... در پایین صفحه سمت چپ و به فاصله ی ۲cm از پایین کاغذ و وسط کاغذ شماره گذاری می شود. توجه شود که بر روی صفحه ی اول هر فصل، شماره ی صفحه ذکر نمی شود، لیکن به حساب می آید.
- ۸- قسمت های مختلف هر فصل با اعدادی نظیر ۴-۶ یا ۲-۴-۶ مشخص می شود که عدد ۶ شماره ی فصل، عدد ۴ شماره ی بخش و عدد ۲ شماره ی قسمت است. شماره و عنوان هر

فصل با قلم B Nazanin ۱۸ Bold، بخش های مختلف فصل ها با قلم B Nazanin ۱۶
 Bold و قسمت ها با قلم B Nazanin ۱۴ Bold تایپ شود. (توجه: شماره ی فصل با
 حروف نوشته شود).

۹- فرمول ها در هر فصل به طور جداگانه و به ترتیبی که ظاهر می شوند مانند جدول ها و شکل
 ها شماره گذاری گردد.

۱۰- معادل انگلیسی لغات یا اصطلاحات فارسی که برای اولین بار به کار می رود به صورت
 زیرنویس (فقط برای یک بار) در صفحه ی مربوط درج شود. (حتی المقدور در متن پایان نامه
 از به کار بردن واژه های با الفبای انگلیسی احتراز شود). زیرنویس ها زیر یک خط که به فاصله
 ی ۲/۵cm از لبه ی چپ کاغذ و حداقل ۳cm از لبه ی پایینی و به طول موردنیاز رسم می
 شود، نوشته می شوند. (در هر صورت لازم است ۲/۵cm حاشیه ی پایین صفحه رعایت شود).
 زیرنویس ها در هر صفحه با گذاردن شماره ی ۱، ۲ و ... فارسی در گوشه ی بالای آخرین
 کلمه در متن مشخص می شوند. در زیرنویس ها فقط معادل زبان خارجی لغات یا اصطلاحات
 فارسی نوشته شود. در صورت وجود توضیحات بیشتر باید در قسمت پی نوشت ها آورده شود.

۱۱- لازم است در متن به کلیه ی منابعی که مورد استفاده قرار می گیرد اشاره شود.
 چنانچه در داخل متن از یک منبع مطلبی نقل شود، بلافاصله پس از خاتمه ی جمله کروه
 ای باز شود و مرجع ذکر گردد. نحوه ی ارجاع در متن به روش زیر می باشد:

ذکر منبع با ارجاع به نام نویسنده و سال انتشار و شماره صفحه می باشد. در این روش، مراجع به
 ترتیب حروف الفبایی نام نویسنده در فهرست مراجع ذکر می گردد.

۸- تهیه جدول، نمودارها و تصاویر

جدول، نمودارها و تصاویر باید خوانا، مرتب و مستقل باشند. هر جدول / نمودار / تصویر باید بدون نیاز به مراجعه به متن بتواند اطلاعات مورد نظر را ارائه دهد و یافته های موجود در آن قابل تجزیه، تحلیل و ارزیابی باشد. در بسیاری از مواقع، محتوای جدولهای کوچک را می توان در متن گنجانده. اگر مطالب تکراری در جدول وجود دارد می توان آنها را نیز بطور خلاصه در متن ذکر کرد. از آنجا که نوشتن جدول وقت بیشتری می گیرد، رعایت اقتصار در اندازه، ترتیب و سازماندهی جدول باید از نکات اصلی مورد نظر در طراحی نتایج باشد.

هر جدول دارای شماره، عنوان، ستونها و یا ردیفهای یافته است. پاورقی و علائم اختصاری ممکن است در بعضی جدولها ضروری باشند. عنوان جدول باید مختصر، مفید و کامل باشد. بهتر است مطالب در متن گنجانده شوند. بسیاری از مطالعات امروزی، بخصوص با میکروسکوپ الکترونیکی، نیاز به ارائه تصاویر دارند. استفاده از عکس زمانی موثر است که عکس به خوبی مطلب مورد نظر را در معرض دید خواننده قرار دهد. اگر مطلب مورد نظر را می توان از طریق جدول یا نمودار ارائه داد، شاید نیاز به ارائه تصویر نباشد.

تمامی شکل ها و جدول ها باید به ترتیب ظهور در هر فصل شماره گذاری شوند. مثلاً برای جدول های فصل ۲، جدول ۱-۲، جدول ۲-۲ و ... برای جدول های فصل ۳، جدول ۱-۳، جدول ۲-۳ و ... عنوان جدول ها در بالای آنها و عنوان شکل ها در زیر آنها ذکر می گردد. (قلم ۱۲ Nazanin B Bold) اگر شکلی از مرجعی نقل شده باشد، لازم است مرجع آن در زیر شکل آورده شود.

جدول هایی که در راستای طولی کاغذ تنظیم می شوند، باید طوری قرار گیرند که متن بالای آنها در سمت عطف پایان نامه واقع شود و همچنین شکل هایی که در راستای طولی کاغذ تنظیم می شوند،

چگونه یک پایان نامه بنویسیم

باید طوری قرار گیرند که متن پایین آنها در سمت لبه ی پایان نامه قرار گیرد. شکل ها و جدول ها حتی المقدور داخل متن و در نزدیکترین فاصله به محلی که ذکر شده، آورده شوند

۹- شماره گذاری پیوستها

پیوست ها پایان نامه / رساله با حروف فارسی نامگذاری می شوند.(ضمیمه الف یا ضمیمه ب) و شماره گذاری ضمائیم به ترتیب متن اصلی پایان نامه / رساله می باشد. اشکال و جداول موجود در هر ضمیمه نیز با توجه به ضمیمه مربوط شماره گذاری خواهد شد، به عنوان مثال دومین جدول در ضمیمه الف بصورت زیر نوشته می شود(جدول الف-۲)

۱۰- شماره گذاری روابط و فرمولها

هر رابطه که در متن باشد با دوشماره که با خط فاصله از یکدیگر جدا می شوند مشخص می شود. عدد سمت راست بیانگر شماره فصل و عدد سمت چپ شماره رابطه مورد نظر است. مثلاً دهمین رابطه در فصل هفتم به صورت (۷- ۱۰) نوشته می شود. روابطی که در پیوستها آمده است با توجه به حروف فارسی آن ضمیمه ، شماره گذاری می شود. مانند(الف-۲)

پیوست ها

پیوست ۱ (روی جلد)

آرم دانشگاه

نام دانشکده

عنوان پایان نامه در اینجا نوشته شود

نگارش

نام کامل نویسنده در اینجا نوشته شود

استاد راهنما: نامه استاد راهنما در اینجا ذکر گردد

رساله (پایان نامه) برای دریافت درجه دکتری (کارشناسی ارشد)

در رشته نام رشته

ماه و سال

پیوست ۲ (صفحه عنوان)

دانشگاه .....

نام دانشکده در اینجا نوشته شود

عنوان پایان نامه در اینجا نوشته شود

نگارش: نام کامل نویسنده در اینجا نوشته شود

نام اساتید راهنما و مشاور در اینجا قید گردد

رساله (پایان نامه) برای دریافت درجه دکتری (کارشناسی ارشد)

در

نام رشته تحصیلی در اینجا قید شود

ماه و سال

پیوست ۳ (صفحه عنوان انگلیسی)

University of .....

Faculty name .....

Thesis title

By: Author name

Under Supervision of.....

A thesis submitted to the Graduate Studies Office

In partial fulfillment of the requirements for

The degree of ..... in

The name of the discipline

Month and year

چگونه یک پایان نامه بنویسیم

نمونه ای از صفحه تقدیم

تقدیم به پدرم که بی نیازیم آموخت

به مادرم که به من درس محبت داد

تأییدیه هیات داوران

هیئت داوران پس از مطالعه پایان نامه و شرکت در جلسه دفاع از پایان نامه تهیه شده تحت عنوان: .....

توسط آقای صحت و کفایت تحقیق انجام شده را برای اخذ

درجه دکتری / کارشناسی ارشد در رشته: گرایش

با نمره و رتبه مورد تأیید قرار میدهند.

امضاء	آقای دکتر	۱- استاد راهنما
.....		
امضاء	آقای دکتر	۲- استاد مشاور
.....		
امضاء	آقای دکتر	۳- استاد مشاور
.....		
امضاء	آقای دکتر	۴- ممتحن خارجی
.....		
امضاء	آقای دکتر	۵- ممتحن خارجی
.....		
امضاء	آقای دکتر	۶- ممتحن داخلی
.....		
امضاء	آقای دکتر	۷- ممتحن داخلی
.....		
امضاء	نام و نام خانوادگی	۸- نماینده تحصیلات تکمیلی دانشکده
.....		

اظهار نامه دانشجو

موضوع پایان نامه :

استاد راهنما:

نام دانشجو:

شماره دانشجویی:

اینجانب ..... دانشجوی دوره دکتری / کارشناسی ارشد .....
گرایش ..... دانشکده ..... دانشگاه .....

گواهی می نمایم که تحقیقات ارائه شده در این پایان نامه توسط شخص اینجانب انجام شده و صحت و اصالت مطالب نگارش شده مورد تأیید می باشد، و در موارد استفاده از کار دیگر محققان به مرجع مورد استفاده اشاره شده است . بعلاوه گواهی می نمایم که مطالب مندرج در پایان نامه تاکنون برای دریافت هیچ نوع مدرک یا امتیازی توسط اینجانب یا فرد دیگری در هیچ جا ارائه نشده است و در تدوین متن پایان نامه چارچوب (فرمت) مصوب دانشگاه را بطور کامل رعایت کرده ام.

امضاء دانشجو:

تاریخ:

فرم حق طبع و نشر و مالکیت نتایج

۱- حق چاپ و تکثیر این پایان نامه متعلق به نویسنده آن می باشد. هرگونه کپی برداری بصورت کل پایان نامه یا بخشی از آن تنها با موافقت نویسنده یا کتابخانه دانشکده ..... دانشگاه ..... مجاز می باشد. ضمناً متن این صفحه نیز باید در نسخه تکثیر شده وجود داشته باشد.

۲- کلیه حقوق معنوی این اثر متعلق به دانشگاه ..... می باشد و بدون اجازه کتبی دانشگاه به شخص ثالث قابل واگذاری نیست.

همچنین استفاده از اطلاعات و نتایج موجود در پایان نامه بدون ذکر مرجع مجاز نمی باشد.

نمونه ای از صفحه سپاسگذاری

راهنمایی اساتید گرامی در انجام این تحقیق

را ارج می نهم و از ایشان سپاسگزارم

چگونه یک پایان نامه بنویسیم
عطف پایان نامه

